

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Přestupkové řízení v podmínkách města Jilemnice

Alena JONOVÁ, DiS.

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Alena Jonová, DiS.

Veřejná správa a regionální rozvoj – k.s. Jičín

Název práce

Přestupkové řízení v podmínkách města Jilemnice.

Název anglicky

Offence proceedings in conditions of Jilemnice

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy právní úpravy přestupkového řízení vedeného na úrovni obcí zpracovat problematiku prvostupňového řízení o přestupcích a jejich vybraných skutkových podstat v podmínkách obce s rozšířenou působností.

V aplikační části práce je cílem na základě provedeného výzkumu vyhodnotit teoretické poznatky v podmínkách města Jilemnice z hlediska vývoje počtu projednávaných přestupků, účelnost postupů v praxi aplikovaných v období let 2016 – 2020.

Metodika

Shromáždění a prostudování literatury pro zpracování zadané práce s využitím metody excerptce

- Roztřídění dle předem stanovených klíčových znaků a provedení obsahové analýzy právních textů jednotlivých částí

- Získání podkladů pro analytickou část práce – konzultace s odborníky, rozhovory, statistická data.

- Vyhodnocení získaných dat metodou syntézy pro zpracování aplikační části práce.

- Sumarizace výsledků, vlastní zjištění.

- Vyhodnocení, diskuze a závěr s využitím metody komparace teoretické a aplikační části práce.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

přestupkové řízení, přestupek, veřejnoprávní smlouva, příslušnost, zvláštní odborná způsobilost, skutková podstata, osoba přímo postižená jednáním přestupce, osoba blízká, odpovědnost, zavinění

Doporučené zdroje informací

BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KADEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠTASTNÝ, Vít. Zákon o odpovědnosti o přestupky a řízení o nich. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 700 s. ISBN 978-80-7598-052-6.

JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti o přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. 1153 s. ISBN 978-80-7400-666-1.

KROUPOVÁ, Pavlína, STRAKOŠ, Jan. Základy správního trestání. 3. rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. 124 s. ISBN 978-80-86976-54-9.

MINISTERSTVO VNITRA, ODBOR LEGISLATIVY A KOORDINACE PŘEDPISŮ. Průvodce zákonem o odpovědnosti o přestupky a řízení o nich. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2017. 72 s. ISBN 978-80-87544-44-0.

STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 260 s. ISBN 978-80-7598-521-7.

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění zákona č. 178/2018 Sb.

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 15. 2. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 15. 2. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Přestupkové řízení v podmínkách města Jilemnice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 03. 2022

Alena Jonová

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní JUDr. Janě Borské, Ph.D., vedoucí práce, za odbornou pomoc, cenné rady, připomínky, energii a čas věnovaný ke zpracování této bakalářské práce.

Přestupkové řízení v podmínkách města Jilemnice

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá problematikou přestupkového řízení vedeného v podmínkách města Jilemnice. V teoretické části analyzuje právní úpravu prvostupňového řízení o přestupcích a vybraných skutkových podstat v podmínkách obce s rozšířenou působností. Obsah práce je soustředěna na přestupky na úseku veřejného pořádku, občanského soužití a majetku. Práce popisuje aktuální situaci obcí, kterým zákon ukládá příslušnost na úseku uvedených přestupků, kdy však obce nemají podmínky pro výkon této agendy a jsou nuceny svěřenou působnost přenést prostřednictvím uzavíraných veřejnoprávních smluv na obec s rozšířenou působností. Aplikační část práce se věnuje vyhodnocení teoretických poznatků na základě provedeného výzkumu v podmínkách podkrkonošského města a současně obecního úřadu obce s rozšířenou působností Jilemnice, který projednává přestupky na území 21 obcí a měst. V období let 2016 až 2020 mapuje vývoj počtu projednávaných přestupků, zkoumá postupy v praxi aplikované správním orgánem a úspěšnost zvolených postupů řešení dané problematiky. Po vyhodnocení zkoumané oblasti dochází autorka k závěru, že situaci lze zlepšit především novou úpravou nákladů upravených veřejnoprávní smlouvou a dalšími konkrétními úkony popsány v závěru práce.

Klíčová slova: přestupkové řízení, přestupek, veřejnoprávní smlouva, příslušnost, zvláštní odborná způsobilost, skutková podstata, osoba přímo postižená jednáním přestupce, osoba blízká, odpovědnost, zavinění

Offence proceedings in conditions of Jilemnice

Abstract

The bachelor thesis deals with the issue of misdemeanor proceedings conducted in the conditions of the Jilemnice town. The theoretical part analyzes the legal regulation of first instance proceedings on misdemeanors and selected facts in the conditions of the municipality scope of authority. The content of the work focuses mainly on offenses in the field of public order, civil cohabitation and property. The thesis addresses the current situation of municipalities to which the law entrusts competence in the area of the above offenses, when municipalities do not have conditions for the implementation of this agenda and are forced to transfer the delegated competence through concluded public contracts to municipality's scope of authority. The application part of the thesis maps the development of the costs amount for the subject performance of a public contract and puts it into context. In the period from 2016 to 2020, it examines the development tendencies of the discussed misdemeanor cases, especially the annual volume of received notifications and the methods of their settlement. The result of the analysis of statistical data is a rapid increase in the agenda in 2020. Based on the evaluation of the researched issues, areas are defined that provide opportunities for development and improvement of the conditions under which the misdemeanor agenda is processed.

Keywords: misdemeanor proceedings, misdemeanor, public contract, jurisdiction, special professional competence, facts of the case, person directly affected by the act of the misdemeanor, close person, liability, fault

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	15
3.1 Základní pojmy přestupkového práva	15
3.1.1 Přestupek.....	15
3.1.2 Zavinění	16
3.1.3 Pachatel a spolupachatel přestupku	18
3.1.4 Druhy správních trestů.....	18
3.2 Řízení o přestupku.....	19
3.2.1 Příslušnost k řízení.....	19
3.2.2 Oznámení přestupku	20
3.2.3 Účastníci řízení	20
3.3 Postupy v přestupkovém řízení	21
3.3.1 Odložení.....	21
3.3.2 Příkazní řízení na místě.....	22
3.3.3 Příkazní řízení	23
3.3.4 Ústní jednání - rozhodnutí	24
3.3.5 Dokazování	24
3.3.6 Přerušování řízení	25
3.3.7 Ukončení řízení o přestupku.....	25
3.3.8 Odvolací řízení.....	27
3.3.9 Doručování.....	28
3.4 Skutkové podstaty v kompetenci správního odboru	28
4 Praktická část práce.....	31
4.1 Město Jilemnice a jeho správní obvod obce s rozšířenou působností.....	31
4.2 Veřejnoprávní smlouvy o výkonu přenesené působnosti na úseku přestupkové agendy	32
4.2.1 Výše smluvních nákladů za výkon předmětu smlouvy	32
4.2.2 Roční příjmy z veřejnoprávních smluv.....	34
4.3 Přestupkové případy.....	35
4.3.1 Vývoj počtu došlých oznámení.....	35
4.3.2 Způsoby vyřízení došlých oznámení	36
4.3.3 Poměr uložených a vybraných pokut.....	38
4.3.4 Průměrná výše pokuty	39

4.3.5	Poměr skutkových podstat	41
4.3.6	Rozhovor.....	42
5	Zhodnocení a doporučení	47
5.1	Vyhodnocení uzavřených veřejnoprávních smluv	47
5.1.1	Úprava VPS – návrh na kategorizaci skupiny nákladů.....	48
5.2	Vyhodnocení podmínek pro projednávání přestupků	49
5.2.1	Městská policie Jilemnice	49
5.2.2	Právní podpora agendy.....	50
5.2.3	Interní procesy Městského úřadu Jilemnice.....	50
5.2.4	Zvýšení počtu oprávněných úředních osob na úseku přestupků.....	51
5.2.5	Kvalita řízení.....	51
5.2.6	Změna vnitřní příslušnosti na úseku ochrany zvířat proti týrání	52
6	Závěr.....	53
7	Seznam použitých zdrojů.....	55
7.1	Literatura	55
7.2	Právní předpisy	56
8	Přílohy	57
	Schéma 1 – Postup vyřízení – úřední povinnost.....	57
	Schéma 2 – Postup vyřízení – se souhlasem.....	58
Seznam tabulek		
	Tabulka č. 1– Výše smluvních nákladů	32
	Tabulka č. 2 – Způsoby vyřízení došlých oznámení.....	36
	Tabulka č. 3 – Poměr pokut	38
	Tabulka č. 4 – Průměrná výše pokuty	40
Seznam grafů		
	Graf č. 1 – Výše smluvních nákladů	33
	Graf č. 2 – Celkové příjmy za VPS.....	34
	Graf č. 3 – Počet došlých oznámení.....	35
	Graf č. 4 – Způsoby vyřízení přestupků.....	37
	Graf č. 5 – Poměr pokut	39
	Graf č. 6 – Průměrná výše pokuty.....	40
	Graf č. 7 – Poměr skutkových podstat	41

1 Úvod

Řízení o přestupcích je zvláštním druhem správního řízení. Od roku 1990 se na správní procesy na úseku přestupkového řízení aplikoval zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, který však nepostihoval všechny postupy a procesy či situace, které mohou při projednávání přestupků v reálném životě nastat. Nutno zdůraznit, že ze všech druhů správních řízení může v přestupkovém řízení správní orgán nejméně spoléhat na součinnost s účastníky řízení, kterým je vždy obviněný. Přestupci se snaží vyhnout odpovědnosti za jimi spáchané činy všemožnými způsoby, kdy nápady a vymyšlené životní situace mnohdy hraničí s oblastí science fiction. Obzvláště v důsledku zavedení rejstříku přestupků. Dne 1. 7. 2017 nabyl účinnosti nový zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, který měl správní orgány vybavit skutečně v praxi účinnými nástroji. Správní procesy v případě přestupkového řízení, které je možno zahájit výhradně jen se souhlasem osoby přímo postižené spáchaním přestupku, doznaly rekodifikací takových změn, které v konečném důsledku velmi zatěžují správní orgán. Správní orgány musí při vyřizování přestupkových jednání, u nichž je zahájení řízení podmíněno udělením souhlasu, podle nové právní úpravy vydat dva správní akty. Před 1. červencem 2017 však naprosto stejný případ pro správní orgán obnášel pouze jeden úkon a to učinění záznamu do spisu. Jelikož celkový podíl takto zákonem podmíněných řízení představuje tři čtvrtiny veškeré přestupkové agendy Městského úřadu Jilemnice, znamená provedená rekodifikace přestupkového práva značné zatížení úředního aparátu. Záměr zákonodárců, zjednodušit a usnadnit projednání přestupku i správním orgánům, se minimálně na úseku přestupkových řízení se souhlasem nepovedl. Mnoho příležitostí, jak na úrovni obcí projednávání přestupků zajistit, mají k dispozici sami obce. Předmětem této bakalářské práce bude prozkoumat a vyhodnotit podmínky na úrovni obecního úřadu obce s rozšířenou působností.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy právní úpravy přestupkového řízení vedeného na úrovni obcí zpracovat problematiku prvostupňového řízení o přestupcích a jejich vybraných skutkových podstat v podmínkách obce s rozšířenou působností.

V aplikační části práce je cílem na základě provedeného výzkumu vyhodnotit teoretické poznatky v podmínkách města Jilemnice z hlediska vývoje počtu projednávaných přestupků, volby způsobu řešení přestupku v praxi aplikovaných v období let 2016 – 2020 a to zejména u přestupků na úseku veřejného pořádku, občanského soužití a majetku.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou. V celé práci bude jako způsob zápisu citačního odkazu zvolena metoda prostřednictvím průběžných poznámek a odkazy budou umístěovány do poznámek pod čarou.

V teoretické části bakalářské práce budou vymezeny pojmy, se kterými bude dále pracováno v části praktické. Nejprve bude shromážděna a prostudována literatura pro zpracování zadané práce s využitím metody excerptce, která se bude zahrnovat téměř všechny vydané knižní publikace k zákonu o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, které jsou v současné době na trhu. Odborné zdroje budou rozříděny podle předem stanovených klíčových znaků a následně bude provedena obsahová analýza právních textů jednotlivých částí. Základem čerpání budou odborné publikace a platné právní předpisy s aktuální účinností na zvoleném úseku. Stěžejní zdroj bude tvořit zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 215/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. Doplnujícím zdrojem bude zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. Teoretická část bude věnována představení procesu přestupkového řízení, vysvětlení možností, které má správní orgán při volbě způsobu zpracování daného oznámení k dispozici, budou vysvětleny v legislativě zakotvené

principy, kterými je správní orgán ve svém postupu vázán. Bude také vysvětlen rozdíl mezi vedením přestupkového řízení z moci úřední a přestupkovým řízením vedeným na základě souhlasu uděleného osobou přímo postiženou jednáním přestupce (v původní právní úpravě byla terminologie tohoto procesu pro laickou veřejnost výstižněji pojmenována jako „návrhové řízení o přestupku“).

Na teoretické poznatky popsané v první části bakalářské práce naváže část praktická. Úvodní popis přiblíží správní obvod obecního úřadu obce s rozšířenou působností Jilemnice, samotné město Jilemnice a jeho městský úřad a podrobněji popíše náplň činnosti správního odboru, od něhož byla získána veškerá statistická data pro vypracování praktické části. Nejprve budou získány podklady pro analytickou část práce, které se budou sestávat ze statistických dat správního odboru Městského úřadu Jilemnice na úseku přestupků. Bude také uskutečněna doplňující konzultace s odborníky. Následně budou zkoumána a vyhodnocována získaná data o projednávaných přestupcích a uzavřených veřejnoprávních smlouvách a to za pětileté období 2016 až 2020. Některá data budou z důvodu prezentovaných výsledků a vysvětlení potřebných souvislostí sahát až k roku 2003, kdy došlo ke vzniku obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, které nahradily zaniklé okresní úřady, a ve státní správě toto období znamenalo významný předěl – historický mezník. Uzavřené veřejnoprávní smlouvy Budou zkoumány z pohledu nákladů za výkon předmětu smlouvy a bude hledána příčina jejich změn a vývoj ročních příjmů plynoucích do rozpočtu obce s rozšířenou působností. Pro zpracování aplikační části práce budou získaná data vyhodnocena metodou syntézy - sumarizace výsledků, rovněž budou popsána vlastní zjištění.

Za účelem objektivnějšího přiblížení přestupkového řízení a problematiky s tím související na správním odboru Městského úřadu Jilemnice bude proveden rozhovor se zástupkyní vedoucí správního odboru, paní Lenkou Novákovou, jejíž praxe zde trvá již 27 let. Délka této praxe pracovního poměru u zkoumaného subjektu bude proto využita k osvětlení historických souvislostí, která ovlivňují výkon přenesené působnosti na úseku přestupkové agendy a jsou důvodem uzavírání veřejnoprávních smluv v této oblasti. Rozhovor bude zpracován na základě kvalitativních metod výzkumu, kdy tazatel bude klást připravené otevřené otázky a rozhovor bude současně

nahráván na diktafon a následně písemně zaprotokolován. Obsah rozhovoru bude sloužit k doplnění získaných statistických dat a zjištění potřebných souvislostí. Nestandardizovaný rozhovor bude zvolen jako kvalitativní přístup ke zkoumání zvolené problematiky. V následující fázi práce bude přistoupeno k vyhodnocení a formulaci závěrů s využitím metody komparace teoretických poznatků a poznatků získaných výzkumem v aplikační čisti práce.

3 Teoretická východiska

Při projednávání přestupků se správní orgány řídí zákonem č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“), pakliže úpravu některého postupu, který je nutný v řízení provést, tento zákon neupravuje, musí správní orgán postupovat podle obecného právního předpisu, kterým je zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Jde o subsidiární neboli podpůrnou aplikaci správního řádu. Jednotlivé skutkové podstaty přestupků jsou obsaženy ve velkém množství právních předpisů.

3.1 Základní pojmy přestupkového práva

Základy odpovědnosti za přestupek včetně úpravy působnosti na úseku přestupkového práva a to jak územní, časové, tak osobní upravuje první a druhá část zákona o odpovědnosti za přestupky. Tato ustanovení se použít pro všechna řízení o přestupcích napříč všemi druhy přestupků, pakliže speciální zákon nebude obsahovat vlastní úpravu. Některé právní předpisy stanovují pravidla odlišně od obecných principů, proto musí být při aplikaci zákona vždy podmínky zkoumány ve vazbě na přestupek v konkrétní oblasti.

3.1.1 Přestupek

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich definuje pojem přestupek v ust. § 5 takto: *„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“*¹

Aby se jednalo o přestupek, musí být vždy splněny následující obligatorní podmínky:

„1. musí jít o protiprávní jednání;

2. zákon musí stanovit, že lze toto protiprávní jednání subsumovat pod konkrétní skutkovou podstatu přestupku; tzn. zákon, nikoliv podzákoný předpis musí stanovit, že se o přestupek jedná...;

3. nesmí jít o trestný čin (byť má trestní právo nastupovat až jako ultima ratio, lze-li konkrétní jednání posoudit jako přestupek a zároveň jako trestný čin, trestný čin by měl mít přednost.);

¹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 5.

4. bude-li se o přešupek jednat, musejí být splněny jeho formální znaky... a zároveň znak materiální, tj. škodlivost činu pro společnost.“²

Základem přešupkového práva je materiálně-formální pojetí přešupku, dle kterého k naplnění skutkové podstaty přešupku musí být kumulativně splněny dva znaky – materiální a formální. Materiálním znakem rozumíme škodlivost činu pro společnost. Formálními znaky přešupku je objekt (obecný, druhový a individuální), dále pak objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka a protiprávnost. Objektem přešupku lze rozumět hodnotu chráněnou zákonem, respektive, které společenské vztahy, zájmy a hodnoty jsou zákonem chráněny. Obecným objektem je vždy výkon veřejné správy, jejíž plnění povinností bylo jednáním pachatele přešupku narušeno. Druhovým objektem je objekt společný skupinám přešupků v dané typové oblasti. Individuálním objektem rozumíme konkrétní zájem, k jehož ochraně je příslušná právní norma určena. Pro příklad uvedme přešupek proti veřejnému pořádku porušením nočního klidu. Obecným objektem je tedy hladký výkon veřejné správy, druhovým objektem přešupku je v tomto případě zájem na ochraně veřejného pořádku. Individuálním objektem uvedeného přešupku je pak zájem na dodržování doby nočního klidu. Další formální znak - objektivní stránka, kterou lze charakterizovat jako zakázané jednání obsahující příčinnou souvislost (kauzální nexus) mezi jednáním a jeho následkem. Třetím formálním znakem je subjekt, neboli pachatel přešupku, který svým jednáním naplnil všechny zákonné znaky přešupku a je za přešupek ze zákona odpovědná. Pachatelem přešupku může být fyzická osoba, právnická osoba či podnikající fyzická osoba.

3.1.2 Zavinění

Subjektivní stránkou jakožto dalším obligatorním znakem přešupku je objektivní stránka, neboli zavinění. Zavinění se zkoumá pouze u fyzických osob, které mají subjektivní odpovědnost za přešupek oproti právnické či podnikající fyzické osoby, které mají objektivní odpovědnost, a zavinění se u nich nezkoumá. Platí pro ně presumpce zavinění s možností liberace dle § 21 zákona o některých přešupcích.

² STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přešupcích. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 260 s. ISBN 978-80-7598-521-7, s. 2 - 3.

„Zavinění je možno definovat jako určitý vnitřní psychický vztah pachatele ke spáchanému přestupku.“³ U pachatele rozlišujeme formy zavinění, kdy zavinění úmyslné dále členíme na přímé a nepřímé a zavinění z nedbalosti na vědomé a nevědomé. Ke spáchání přestupku s přímým úmyslem dojde, jestliže pachatel chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem. Ke spáchání přestupku s nepřímým úmyslem dojde tehdy, kdy si pachatel uvědomuje možnost porušení nebo ohrožení zájmu chráněného zákonem, důsledek však přímo způsobit nechce, ale pokud jej způsobí, je s tím srozuměn. Při vědomé nedbalosti si pachatel uvědomuje možnost, že svým jednáním poruší nebo ohrozí zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhá na to, že se tak nestane. Při nevědomé nedbalosti si pachatel možná uvědomuje, že poruší zájem chráněný zákonem, neuvědomuje, ačkoliv vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům měl a mohl vědět, že svým jednáním následek může způsobit.

„Zjištění té které formy zavinění správním orgánem povoláním k trestání je přitom nesmírně důležité, neboť nejenže jejím zjištěním je potvrzen jeden ze základních formálních znaků skutkové podstaty konkrétního přestupku, ale je také jedním ze základních ukazatelů, jak přísný správní trest má být pachateli přestupku za přestupek uložen.“⁴

„K odpovědnosti fyzické osoby za přestupek se vyžaduje zavinění. Postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění.“⁵

Například většinu skutkových podstat přestupků proti veřejnému pořádku lze spáchat pouze z nedbalosti, stejně tak přestupek ublížení na zdraví, naopak úmyslné zavinění zákon vyžaduje u vyhrožování újmou na zdraví či způsobení škody na cizím majetku krádeží nebo zničením či poškozením cizího majetku. Přisvojení si cizí věci nálezem nebo neoprávněné užívání cizího majetku zákonodárce úmyslným spácháním nepodmínil.

Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich dále upravuje dva typy omylů – v ust. § 16 omyl skutkový, v § 17 omyl právní. Z hlediska věku je zákonná podmínka odpovědnosti stanovena od dovršení patnáctého roku pachatele. Podmínkou je, aby taková osoba byla zároveň přičetná. Pakliže byla při spáchání přestupku nepřičetná, není ani za jeho spáchání

³ KROUPOVÁ, Pavlína, STRAKOŠ, Jan. Základy správního trestání. 3. rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. 124 s. ISBN 978-80-86976-54-9, s. 55.

⁴ KROUPOVÁ, Pavlína, STRAKOŠ, Jan. Základy správního trestání. 3. rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. 124 s. ISBN 978-80-86976-54-9, s. 55.

⁵ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 15 odst. 1.

odpovědná. Jedinou výjimkou, kdy se pachatel nezavazuje odpovědnosti za své jednání je případ, kdy se do stavu nepřičetnosti přivedl konzumací např. alkoholu, omamné nebo psychotropní látky.

3.1.3 Pachatel a spolupachatel přestupku

Pachatelem přestupku může být fyzická osoba nebo právnická osoba anebo podnikající fyzická osoba. Přestupek nemusí být spáchán pouze jednou osobou, ale i dvěma či více osobami, kdy odpovědnost nese každý pachatel bez ohledu na to, že se přestupkového jednání nedopustil sám. Stejně tak se nepřihlíží k tomu, zda ke spáchání přestupku došlo v rámci spolupachatelství fyzické, právnické či fyzické osoby podnikající. Spolupachatelství řeší ustanovení § 11 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich.

3.1.4 Druhy správních trestů

Pro pachatele nejmírnějším správním trestem je bezesporu napomenutí, při kterém správní orgán pachatele upozorní na důsledky protiprávního jednání, které mu hrozí, pokud by se podobného jednání dopouštěl i v budoucnu. Nejčastěji ukládaným správním trestem je však pokuta. Pokutu lze uložit jak fyzickým osobám, tak právnickým či podnikajícím fyzickým osobám. Lze ji uložit samostatně nebo spolu s jinými správními tresty. Její výše závisí na mnoha faktorech, při jejím stanovení je nutné vždy přihlížet k polehčujícím a přitěžujícím okolnostem jednání pachatele. Pachateli přestupku lze rovněž uložit správní trest zákazu činnosti. *„Zákaz činnosti lze uložit jen tehdy, je-li to stanoveno zákonem, a nejvýše na dobu tam stanovenou. Není-li doba zákazu činnosti stanovena, lze zákaz činnosti uložit nejdéle na 3 roky.“*⁶ *„Účelem výkonu správního trestu zákazu činnosti je chránit společnost před závažným porušováním povinností ze strany pachatele. Tento správní trest citelně zasahuje do každodenního života fyzických i právnických osob.“*⁷ Správní orgán může dále uložit správní trest propadnutí věci nebo náhradní hodnoty. *„Účelem této sankce je nejenom zamezení možnosti dalšího páchaní přestupku, ale i odejmutí prospěchu ze spáchaného přestupku. Správní trest propadnutí věci lze uložit i za přestupek spáchaný z nedbalosti.“*⁸

⁶ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 47 odst. 2.

⁷ MÁRTON, Michal, GONSIOROVÁ, Barbora. Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi. Praha: Leges, 2017. 272 s. ISBN 978-80-7502-200-4, s. 103.

⁸ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti o přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. 1153 s. 430. ISBN 978-80-7400-666-1, s. 430.

Důvodem pro uložení tohoto správního trestu může být skutečnost, že se jedná o věc, jež byla ke spáchání přestupku užita. Dalším důvodem, kdy lze správní trest uložit, může být skutečnost, že věc pachatel získal přestupkem nebo odměnou za něj. Třetím důvodem, proč uložit správní trest propadnutí věci je skutečnost, že jde o věc, kterou pachatel nabyl za věc, kterou získal přestupkem nebo jako odměnu za něj. „*Jestliže pachatel věc, která by mohla být prohlášena za propadlou před uložením propadnutí věci, zničí, poškodí, zcizí, zatají, učiní neupotřebitelnou nebo zúžitkuje, nebo jestliže jinak propadnutí takové věci zmaří, může mu být uloženo propadnutí náhradní hodnoty až do výše, která odpovídá hodnotě takové věci.*“⁹

3.2 Řízení o přestupku

Obecné principy řízení o přestupcích upravuje třetí část zákona o odpovědnosti za přestupky, kde kromě příslušnosti správních orgánů včetně její změny stanoví například pravidla právního styku s cizinou.

3.2.1 Příslušnost k řízení

Příslušnost v procesním právu vyjadřuje pravomoc konkrétního orgánu veřejné moci k rozhodnutí ve věci. U každého oznámení musí oprávněná úřední osoba vždy nejprve zkoumat, je-li k projednání věci příslušná. Jedná se o velmi zásadní krok, který musí být správně vyhodnocen, neboť není-li dotyčný správní orgán příslušný v daném případě rozhodovat, nepřislušnost znamená nicotnost rozhodnutí. Příslušnost určitého správního orgánu k dané oblasti veřejné správy má určovat zákon, v němž jsou skutkové podstaty upraveny. Nicméně zákon o odpovědnosti za přestupky pamatuje na situace, kdy by daný speciální zákon příslušnost neupravoval a v ust. § 60 stanoví, že v těchto případech příslušnost náleží obecním úřadům obcí s rozšířenou působností.

Zákon o odpovědnosti za přestupky definuje v ust. § 60 nejprve věcnou příslušnost a následně v ust. § 62 příslušnost místní (teritoriální). Z hlediska území je k projednání příslušný ten správní orgán, v jehož správním obvodu došlo ke spáchání přestupku. „*Nelze-li místní příslušnost správního orgánu určit podle odstavce 1 nebo byl-li přestupek spáchán v cizině a podezřelý z přestupku je státním občanem České republiky nebo osobou bez státní*

⁹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 49 odst. 1.

*příslušnosti, která má na území České republiky povolen trvalý pobyt, je k řízení místně příslušný správní orgán, v jehož správním obvodu podezřelý z přestupku má nebo naposledy měl trvalý pobyt*¹⁰

3.2.2 Oznámení přestupku

„Oznámení přestupku je podle § 73 přestupkového zákona úkon orgánu policie nebo jiného správního orgánu o důvodném podezření ze spáchání přestupku, k jehož projednání není oznamující orgán příslušný. Přestupkový zákon stanoví obecné náležitosti takového oznámení. V § 74 je upraveno oznamování přestupku orgánem policie v případě taxativně vypočtených přestupků. Orgán policie zde provádí nezbytná šetření, zajišťuje důkazní prostředky, sepisuje úřední záznam. Pokud není možné oznámit přestupek a věc předat příslušnému správnímu orgánu, orgán policie

- *věc předá orgánu činnému v trestním řízení, nasvědčují-li zjištěné skutečnosti, že jde o trestný čin, nebo*
- *věc odloží.*¹¹

*„V oznámení uvede zejména, kdo je podezřelý z přestupku, pokud je mu znám, popis skutku, ve kterém je přestupek spatřován, místo a čas, kdy měl být přestupek spáchán, zákonné ustanovení obsahující skutkovou podstatu předmětného přestupku a důkazní prostředky, které jsou mu známy.*¹²

3.2.3 Účastníci řízení

Okruh účastníků řízení taxativně vymezuje ust. § 68 zákona o odpovědnosti za přestupky:

„Účastníkem řízení je

a) obviněný,

b) poškozený v části řízení, která se týká jím uplatněného nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení, a

¹⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 62 odst. 2.

¹¹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 327.

¹² BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KADEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠTASTNÝ, Vít. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 700 s. ISBN 978-80-7598-052-6, s. 426.

*c) vlastník věci, která může být nebo byla zabráná, v části řízení, která se týká zabrání věci nebo náhradní hodnoty*¹³

V okamžiku, kdy je učiněno oznámení o podezření ze spáchání přestupku, se osoba, která se měla přestupku dopustit, nazývá „podezřelým“. Jsou-li nalezeny důvody nebo shledány nezbytné okolnosti k zahájení řízení, stává se z podezřelého okamžikem doručení oznámení o zahájení řízení obviněný. Často se v praxi stává, že osoby, které se většinou od orgánu Policie ČR dozví, že je na jejich osobu učiněno oznámení o přestupku, domáhají se u správního orgánu práva nahlédnout do spisové dokumentace. V případě nahlížení do spisu správní orgán postupuje pouze dle příslušných ustanovení správního řádu (zákon o odpovědnosti za přestupky tento institut neupravuje), kdy toto právo zákon přiznává primárně účastníkům a jejich zástupcům. Jiným osobám musí správní orgán umožnit nahlédnout do spisu po splnění podmínky prokázání právního zájmu nebo jiného vážného důvodu. V okamžiku, kdy je osoba stále jen podezřelým, toto právo nemá.¹⁴

3.3 Postupy v přestupkovém řízení

Postup v řízení o přestupku jak před tak po jeho zahájení včetně zvláštních druhů řízení upravuje zákon o odpovědnosti za přestupky v části třetí, hlavě VI, kde se zabývá mimo jiné překážkami řízení, řízením o náhradě škody a o vydání bezdůvodného obohacení, zárukou za splnění povinnosti, zrušením, zánikem a přeměnou právnické osoby nebo přerušením řízení. Nejčastěji využívaným postupem v řízení o přestupku je však odložení, rozhodnutí o vině a zastavení řízení. Schéma postupu při projednávání přestupku z moci úřední a schéma postupu při řízení se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku tvoří přílohu této práce.

3.3.1 Odložení

„Odložení věci podle § 76 přestupkového zákona je projevem zásady rychlosti a hospodárnosti řízení. Je upraveno pro případy, kdy je zřejmé, že by řízení o přestupku nevedlo k cíli (podezřelého nelze ze zákonných důvodů stíhat, o skutku již bylo pravomocně

¹³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 68.

¹⁴ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 174, na str. 9782 – 9827, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 38.

rozhodnuto apod.), a bylo by tedy zbytečné jej zahajovat a vzápětí zastavovat.“¹⁵ „Přestupkový zákon upravuje důvody odložení věci taxativním výčtem, v některých případech správní orgán odložit věc musí (§ 76 odst. 1, 2 a 4), jindy je na uvážení správního orgánu, zda věc odloží (§ 76 odst. 5).“¹⁶ Mezi nejobvyklejší důvody odložení věci používané patří skutečnost, že:

- došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku, nebo předání věci;
- osoba přímo postižená spácháním přestupku nedala souhlas k zahájení řízení, nebo tento souhlas vzala zpět;
- správní trest, který lze za přestupek uložit, je bezvýznamný vedle trestu, který byl podezřelému z přestupku uložen v trestním řízení za jiný skutek.

Ve většině případů se usnesení o odložení věci pouze poznamená do spisu a osoba dotčená jednáním podezřelého z přestupku, příp. osoba přímo postižená spácháním přestupku se o odložení věci vyzoomí.

3.3.2 Příkazní řízení na místě

„Zavedením příkazu na místě jako zkrácené formy řízení o přestupcích došlo s účinností od 1. 7. 2017 k nahrazení institutu blokového řízení.“¹⁷ Správní orgán může příkazem na místě uložit pouze pokutu a to v případě, když nestačí domluva a osoba, jíž je příkaz na místě ukládán, souhlasí se zjištěným stavem věci, s právní kvalifikací, s uložením a výší pokuty a s vydáním příkazového bloku. Maximální výše uložené pokuty příkazem na místě je 10.000 Kč. V případě mladistvého obviněného do výše 2.500 Kč, pokud není podnikající fyzickou osobou.¹⁸

Podpisem příkazového bloku, a to buď na pokutu na místě zaplacenou, popř. nezaplacenou se příkaz stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím. „Z toho, že podpisem nabývá

¹⁵ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 331.

¹⁶ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 331.

¹⁷ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4, s. 622.

¹⁸ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v části 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 91.

příkaz na místě právní moci, vyplývá, že proti příkazu na místě se nelze odvolat ani podat jiný řádný opravný prostředek. Vyloučeno není přezkumné řízení, musí být ale zahájeno do 6 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí (§ 101 přestupkového zákona).“¹⁹

3.3.3 Příkazní řízení

Příkazní řízení je formou zkráceného přestupkového řízení. Záměrem tohoto procesu je urychlení a zjednodušení projednávání přestupků. „*Správní orgán vydá pachateli přestupku, o němž nemá pochybnost, že se ho dopustil, písemný příkaz, který má všechny náležitosti rozhodnutí o přestupku (výrok, odůvodnění a poučení o opravném prostředku).“²⁰ Příkazem lze uložit správní trest napomenutí, pokuty, zákazu činnosti, nebo propadnutí věci nebo náhradní hodnoty. „*Nový zákon s účinností od 1. 7. 2017 výslovně zakazuje rozhodnout příkazem v řízení o přestupku, které bylo zahájeno se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku, jejíž práva nebo oprávněné zájmy byly přímo dotčeny jednáním nebo opomenutím, kterým byla naplněna skutková podstata přestupku.“²¹ „Příkazem nelze rozhodnout ani v případě uplatněného nároku na náhradu škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení; je-li v řízení o přestupku takový nárok řádně vznesen, správní orgán rozhoduje v nezkráceném přestupkovém řízení, aby poškozený, který svůj nárok řádně uplatnil, nebyl krácen na právu uplatnit v řízení nárok na náhradu jemu způsobené škody nebo na vydání bezdůvodného obohacení.“²² Mladistvému nebo osobě s omezenou svéprávností rovněž nelze uložit správní trest formou příkazu. Proti příkazu lze dle ust. § 150 odst. 3 správního řádu podat odpor a to do 8 dnů ode dne jeho oznámení. Včasným podáním odporu se příkaz ruší a řízení pokračuje. V případě uznání viny v řízení nelze uložit jiný druh správního trestu (kromě napomenutí) nebo vyšší výměru správního trestu, než byly uloženy příkazem. Pokud správní orgán v řízení skutek překvalifikuje, tak předchozí věta neplatí.**

¹⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. *Nové přestupkové právo*. Praha: Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 402.

²⁰ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4, s. 613.

²¹ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4, s. 616.

²² KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou*. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4, s. 616.

3.3.4 Ústní jednání - rozhodnutí

„Zákon o přestupcích ve svém současném znění v § 80 uvádí, že správní orgán „může nařídit“ ústní jednání. Vedení ústního jednání je tak obecně fakultativní. Přímou v § 80 jsou však stanoveny případy, kde tato fakultativnost ustupuje obligatornosti a kdy musí být ústní jednání nařízeno. Podle § 80 odst. 2 správní orgán nařídí ústní jednání (musí tak učinit) ve třech případech. Správní orgán nařídí ústní jednání.

- i) když o to požádá obviněný a současně je to nezbytné k uplatnění jeho práv,
- ii) je-li to nezbytné pro zjištění stavu věci a
- iii) je-li obviněným mladistvý“²³

Pokud v řízení figuruje poškozený, může požádat o nařízení ústního jednání. „O nařízení ústního jednání může vedle obviněného požádat také poškozený za účelem uplatnění nároku na náhradu škody přestupkem způsobené nebo vydání bezdůvodného obohacení přestupkem získané; stejně jako obviněný, i tento účastník řízení musí být o svém právu žádat nařízení ústního jednání prokazatelně poučen.“²⁴ Správní orgán je povinen k nařízenému ústnímu jednání předvolat všechny známé účastníky řízení. Pokud se obviněný k ústnímu jednání nedostaví, může jednání proběhnout bez jeho přítomnosti pouze tehdy, pokud byl řádně předvolán a souhlasí s konáním v jeho nepřítomnosti, nebo pokud se na ústní jednání nedostavil bez dostatečného důvodu, nebo omluvy. Ústní jednání zpravidla bývá neveřejné.

3.3.5 Dokazování

Dokazování v přestupkovém řízení se zejména řídí ustanoveními správního řádu. „Stejně jako v případě podkladu pro vydání rozhodnutí platí, že jako důkaz je možné použít v podstatě cokoli, co má určitou vypovídací hodnotu pro dané řízení, může přispět ke zjištění ke stavu věci a bylo získáno v souladu se zákonem (viz zásada legality podle § 2 odst. 1).“²⁵ „Výčet důkazních prostředků uvedený ve správním řádu je pouze demonstrativní. Výslovně

²³ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. 1153 s. ISBN 978-80-7400-666-1, s. 689.

²⁴ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4, s. 478.

²⁵ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. Správní řád. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 1047 s. ISBN 978-80-7400-751-4, s. 327.

jsou uvedeny listiny (§ 53), ohledání (§ 54), svědecká výpověď (§ 55) a znalecký posudek (§ 56). Podle § 138 odst. 4 může být důkazem také protokol o zajištění důkazu.²⁶ „Pokud jde o samotnou přestupkovou úpravu, zcela zřejmou, a v pořadí jako první novinkou dokazování v řízení o přestupcích je, že jako důkazní prostředek může správní orgán dle potřeby zvolit výslech obviněného.“²⁷ Jako důkazní prostředek naopak nelze použít záznam o podání vysvětlení. Podmínky pro výslech obviněného upravuje přestupkový zákon. Tento zákon rovněž obsahuje některá práva ostatních účastníků řízení, například právo klást sobě navzájem otázky nebo právo na odmítnutí odpovědi.

3.3.6 Přerušování řízení

„Správní orgán může řízení usnesením přerušit, jestliže nastane některý z důvodů v zákoně taxativně uvedených (§ 64 odst. 1 správního řádu). Jedná se např. o přerušování řízení v souvislosti v výzvou k odstranění nedostatků žádosti, k zaplacení správních poplatků apod. Důvodem může být i to, že je potřeba ustanovit opatrovníka procesně nezpůsobilému účastníkovi řízení nebo existují další důvody stanovené zákonem. Další důvody může stanovit správní řád nebo jiný obecně závazný právní předpis.“²⁸ V zákoně o odpovědnosti za přestupky jsou další důvody přerušování řízení uvedeny v § 85.

3.3.7 Ukončení řízení o přestupku

„Řízení o přestupku vždy končí rozhodnutím. Podle toho, zda se vyslovuje vina obviněného či nikoli, se různí formy rozhodnutí. Formami rozhodnutí o přestupku může být rozhodnutí, příkaz, nebo příkaz na místě, pokud je vyslovena vina obviněného, a usnesení, pokud vina vyslovena nebyla a řízení se zastavuje.“²⁹ Obviněnému, který byl uznán vinným, správní orgán uloží povinnost nahradit náklady řízení, zpravidla ve výši 1.000 Kč.

²⁶ JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. Správní řád. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 1047 s. ISBN 978-80-7400-751-4. s. 327.

²⁷ BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KADEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠŤASTNÝ, Vít. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 700 s. ISBN 978-80-7598-052-6, s. 472.

²⁸ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4, s. 557.

²⁹ PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9, s. 370.

Rozhodnutí musí mít formální a obsahové náležitosti, které jsou stanoveny zákonem. V případě rozhodnutí o přestupku se vychází zejména ze správního řádu, v zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení jsou upřesněny náležitosti výrokové části rozhodnutí a to v § 93 (popis skutku s označením místa, času a způsobu jeho spáchání, právní kvalifikace skutku, vyslovení viny, forma zavinění u obviněného, který je fyzickou osobou, druh a výměra správního trestu).³⁰ V § 94 přestupkového zákona je stanovena lhůta pro vydání rozhodnutí, která může činit maximálně 60 dnů.

Důvody zastavení řízení jsou uvedeny v § 86 zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, například:

- skutek, o němž se vede řízení, se nestal nebo není přestupkem
- skutek nespáchal obviněný
- spáchání skutku, o němž se vede řízení, nebylo obviněnému prokázáno
- odpovědnost za přestupek zanikla
- osoba přímo postižená spácháním přestupku vzala zpět souhlas se zahájením řízení, nebo pokračováním v řízení
- obviněný zemřel nebo zanikl

Ve většině případů se usnesení o zastavení řízení doručuje účastníkům řízení, v některých případech se pouze poznamenává do spisu.³¹

Další možný způsob, jímž může správní orgán ukončit řízení o přestupku je narovnání podle § 87 přestupkového zákona. „*Jedná se o specifický procesní institut s povahou tzv. odklonu v řízení o přestupcích. Jeho posláním je umožnit, při splnění zákonných podmínek vyřízení přestupkové věci způsobem obecně vhodnějším, než který představuje běžné, resp. klasické řízení o přestupku.*“³² „*Narovnání přichází v úvahu jen v takovém řízení o přestupku, kterým byla způsobena škoda a kdy se obviněný vedle povinnosti k náhradě škody zaváže k tomu, že*

³⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 93.

³¹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 86.

³² BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KADEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠTASTNÝ, Vít. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 700 s. ISBN 978-80-7598-052-6, s. 499.

*složí ještě další určitou peněžní částku na veřejně prospěšný účel. O narovnání se poté, co bylo řízení o přestupku zahájeno obvyklým způsobem, tedy v rámci běžícího přestupkového řízení, uzavírá dohoda mezi obviněným a poškozeným a tuto dohodu poté schvaluje správní orgán příslušný k řízení o přestupku, a to rozhodnutím.*³³

3.3.8 Odvolací řízení

V řízení o odvolání se postupuje dle ust. § 81 až 93 správního řádu. Ust. § 96 přestupkového zákona vymezuje odlišnosti odvolání v řízení o přestupku, kdy např. v odst. 1 se uvádí, kdo a v jakém rozsahu může podat odvolání - obviněný se může odvolat v plném rozsahu; poškozený se může odvolat pouze proti výroku o škodě jemu způsobené nebo o nároku na vydání bezdůvodného obohacení, případně o nákladech spojených s uplatněním nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení; zákonný zástupce a opatrovník mladistvého obviněného a orgán sociálně-právní ochrany dětí se může odvolat ve prospěch mladistvého obviněného pouze proti výroku o vině, o správním trestu, o ochranném opatření a o nároku na náhradu škody nebo nároku na vydání bezdůvodného obohacení a o náhradě nákladů řízení.³⁴

Lhůta pro podání odvolání běží ode dne oznámení o rozhodnutí o přestupku a činí 15 dnů. „*Odvolání musí obsahovat obecné náležitosti podání uvedené v § 37 odst. 2 správního řádu, tedy kdo je činí, které věci se týká a co se navrhuje*“³⁵ „*O odvolání rozhoduje odvolací orgán, tj. jiný orgán než je ten, který vydal rozhodnutí v prvním stupni, jedná se o tzv. devolutivní účinek odvolání. Výjimkou z této zásady je ust. § 87 spr.ř., které umožňuje, že o odvolání rozhodne orgán, který vydal rozhodnutí v prvním stupni. Jde o tzv. samoopravu, nebo-li autoremeduru.*“³⁶ Napadené rozhodnutí přezkoumá odvolací orgán v plném rozsahu,

³³ BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KADEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠŤASTNÝ, Vít. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 700 s. ISBN 978-80-7598-052-6, s. 499.

³⁴ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 96.

³⁵ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4, s. 687.

³⁶ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4. s. 688.

nemůže změnit výrok o správním trestu ani výrok o náhradě škody či výrok o vydání bezdůvodného obohacení ve prospěch obviněného.³⁷

3.3.9 Doručování

Podmínkou platnosti správního aktu je jeho řádné doručení dle pravidel zakotvených v příslušných právních předpisech. V přestupkovém řízení se při doručování postupuje dle ustanovení správního řádu a zákon o odpovědnosti za přestupky pouze blíže specifikuje doručování veřejnou vyhláškou a doručování zmocněnci. Pravidla jsou stanovena tak, že v případě doručování prostřednictvím veřejné vyhlášky se vyvěsí pouze informace o možnosti vyzvednutí si doručované písemnosti. Za účelem snížení rizika obstrukcí zákon stanoví, že v případě, kdy se prokazatelně nedaří doručovat zmocněnci účastníka řízení, doručuje se pouze účastníkovi.

3.4 Skutkové podstaty v kompetenci správního odboru

Správní odbor Městského úřadu Jilemnice řeší zejména přestupky dle zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o některých přestupcích“), dále přestupky na úseku zbraní a střeliva, na úseku ochrany zvířat proti týrání, přestupky na úseku školství, ale také například podle zákona o právu autorském. Následující část práce popisuje skutkové podstaty, které jsou projednávány nejčastěji.

Přestupky dle zákona o některých přestupcích

Předmětem úpravy jsou v zásadě obecné skutkové podstaty, pro něž neexistuje vhodné zařazení do jiných zvláštních zákonů upravujících konkrétní oblast veřejné správy. Kompletní působnost na tomto úseku má správní odbor.

Přestupky proti pořádku ve státní správě a přestupky proti pořádku v územní samosprávě

V případě přestupku proti pořádku ve státní správě se jedná o porušení povinnosti stanovené v nařízení obce nebo kraje. Přestupkem proti pořádku v územní samosprávě je porušení

³⁷ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších změn a doplňků, § 98.

povinnosti stanovené obecně závaznou vyhláškou obce nebo kraje. Ve všech těchto případech je stanovena stejná výše horní sazby pokuty a to 100 000 Kč bez ohledu na to, zda se jednání dopustí fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba. Ovšem v situaci, kdy je pachatelem osoba fyzická, zákon umožňuje uložit i omezující opatření.

Přestupky proti veřejnému pořádku

Jednáním, které postihuje toto ustanovení, je především rušení nočního klidu, neuposlechnutí výzvy úřední osoby při výkonu jí svěřené pravomoci, maření vykázaní ze společného obydlí provedené Policií ČR, vzbuzení veřejného pohoršení, neoprávněný zábor veřejného prostranství. U těchto v předchozí větě jmenovaných deliktů postačuje zavinění z nedbalosti, úmyslné zavinění naopak zákon vyžaduje u poškození či neoprávněné manipulace s turistickou značnou (zničení, poškození, znečištění, odstranění, zakrytí, přemístění, apod.). Za nejpřísněji postižitelný přestupek, kterým je mimo jiné maření vykázaní ze společného obydlí, lze uložit pokutu a ž do výše 50 000 Kč, v případě recidivy až 75 000 Kč.

Přestupky proti občanskému soužití

Tyto skutkové podstaty na úseku občanského soužití tvoří nejvyšší podíl ze všech „obecných“ přestupků. Patří sem především ublížení na zdraví, hrubé urážky na cti a zesměšnění, v případě kterých netřeba úmyslného zavinění, postačí nedbalostní počínání. Kde je již zákonem úmyslné zavinění podmínkou odpovědnosti, je vyhrožování újmou na zdraví, nepravdivé obvinění z přestupku, schválnost a jiné hrubé jednání, které v praxi zahrnuje velké množství různorodých protispolečenských aktivit. Všechny tyto jednání kromě/s výjimkou vyhrožování újmou na zdraví a ublížení na zdraví se může dopustit jak fyzická tak právnická osoba. Fyzická, právnická nebo podnikající osoba se dopustí přestupku omezováním nebo znemožňováním příslušníku národnostní menšiny výkon práv příslušníků národnostních menšin nebo např. způsobením újmy jinému pro jeho etnický původ, barvu pleti, pohlaví, víru, náboženství, věk, sociální původ, rodinný stav apod. U přestupku ublížení na cti lze uložit pokutu do výše 10.000 Kč (při recidivě až 15.000 Kč). Při spáchání ostatních přestupků proti občanskému soužití je možné uložit pokutu do výše 20.000 Kč (při recidivě až 30.000 Kč). V některých případech lze uložit omezující opatření.

Přestupky proti majetku

Přestupky proti majetku patří také k často zastoupeným skutkovým podstatám, jenž jsou projednávány správním odborem. U těchto přestupků je potřeba úmyslného zavinění v případě, že jsou spáchány fyzickou osobou. „*Objektem skutkové podstaty tohoto přestupku jsou majetkové vztahy. Druhým objektem je pak zájem na ochraně majetku.*“³⁸ Mezi nejčastěji projednávané majetkové přestupky patří především úmyslné způsobení škody na cizím majetku, a to krádeží, zpronevěrou, podvodem či zničením nebo poškozením cizí věci, kdy i pokus o spáchání tohoto přestupku je trestný. V případě fyzické osoby se přestupků uvedených v předchozí větě dopustí rovněž organizátor, návodce nebo pomocník. „*Organizátorem přestupku je ten, kdo úmyslně spáchání přestupku zosnoval nebo řídil, návodcem ten, kdo vzbudil v jiném rozhodnutí přestupek spáchat, a pomocníkem ten, kdo umožnil nebo usnadnil jinému spáchání přestupku.*“³⁹ Trestní zákoník řeší obdobné skutkové podstaty, nicméně hranicí mezi přestupkem a trestným činem je výše způsobené škody. Přestupkem je takové jednání, kdy způsobená škoda nepřekračuje částku 10.000 Kč. Za přestupek proti majetku lze uložit pokutu do 50.000 Kč, v případě recidivy do 70.000 Kč. Je-li pachatelem fyzická osoba, zákon umožňuje uložit omezující opatření.

³⁸ JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. 1153 s. ISBN 978-80-7400-666-1, s. 1076.

³⁹ KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4, s. 916.

4 Praktická část práce

Předmětem praktické části bude zkoumání činnosti správního odboru Městského úřadu Jilemnice na úseku přestupkové agendy. V úvodu bude krátce přiblíženo město Jilemnice a jeho správní obvod obce s rozšířenou působností čítající 21 obcí a měst. Poté budou zpracována statistická data týkající se uzavřených veřejnoprávních smluv a projednávaných přestupků do přehledných tabulek a grafů včetně vyhodnocení těchto dat. Následně bude proveden rozhovor se zástupkyní vedoucí správního odboru paní Lenkou Novákovou, který bude sloužit k doplnění získaných statistických dat a zjištění potřebných souvislostí.

4.1 Město Jilemnice a jeho správní obvod obce s rozšířenou působností

Město Jilemnice je obcí s rozšířenou působností, a to od 1. 1. 2003, kdy došlo ke zrušení Okresního úřadu Semily, jehož správní odvod byl rozdělen na tři správní obvody obcí s rozšířenou působností a to Semily, Turnov a Jilemnici. Ode dne, kdy se Jilemnice stala obcí s rozšířenou působností, projednávala přestupky na základě uzavřených veřejnoprávních smluv pouze s obcemi spadajícími do jejího správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem. Od roku 2012 uzavřela veřejnoprávní smlouvy o výkonu přenesené působnosti na úseku přestupkové agendy se zbývajícími obcemi, které tvoří její správní obvod obce s rozšířenou působností. Jednalo se o výrazný nárůst agendy, neboť v případě těchto obcí se jednalo o významná rekreační, turistická a sportovní střediska západních Krkonoš jako je město Rokytnice nad Jizerou, město Jablonec nad Jizerou a obec Paseky nad Jizerou.

Od 1. 7. 1990 měla Jilemnice zřízenou Komisi pro projednávání přestupků, která projednávala veškerá přestupková jednání, k nimž měla na základě účinné legislativy příslušnost. V prvním pololetí roku 2003 byla především díky metodickému působení Krajského úřadu Libereckého kraje komise zrušena a město přistoupilo k rozdělení přestupkové agendy mezi jednotlivé odbory, jimž náležela působnost na konkrétních úsecích státní správy. Zrušení Komise k projednávání přestupků uvítal především správní odbor, který do té doby činnost komise zajišťoval, kdy předsedou komise a zároveň zapisovatelem byla vedoucí správního odboru a členy komise další referenti tohoto odboru. Rozdělení přestupkové agendy bylo upraveno vnitřním předpisem tak, aby úseky odpovídaly specializaci jednotlivých odborů nadřízeného správního orgánu – tedy Krajského úřadu Libereckého

kraje a potažmo i příslušných ministerstev, k nimž se může věc ve svém finálním procesu dostat. Jediným úsekem, který nerespektoval a dosud nerespektuje agendovou působnost, je úsek ochrany zvířat proti týrání. Agenda týrání zvířat ve srovnání s přestupky na úseku veřejného pořádku, občanského soužití a majetku znamená pro správní orgán velké zatížení, náročnost projednání případu je výrazně vyšší než na druhém jmenovaném úseku. Většina případů na úseku ochrany zvířat proti týrání je správnímu orgánu oznámena až po provedené kontrole krajskou veterinární správou státní veterinární správy a pachatel má téměř vždy možnost nápravy. Dostane-li se věc k projednání jako přestupek, znamená to, že pachatel přistupuje k péči o zvířata s nedostatečnou odpovědností a v mnoha případech je na základě návrhu orgánu veterinární správy přistoupeno k zabránění zvířete nebo zvláštním opatřením podle ust. § 28a zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů. Zvláštním opatřením je například umístění týraného zvířete do náhradní péče nebo i jeho utracení. S úkonem povahy zvláštního opatření je spojené velké množství činností a jeden případ tak zaměstná referenta na úseku přestupků po dobu, která by mu postačovala k projednání několika možná i desítek přestupkových případů. Městský úřad Jilemnice musel nejdříve hledat prostory pro umístění například několika kusů skotu, což znamenalo řešit i přepravce, který tato zvířata přemístil do zajištěných prostor.

4.2 Veřejnoprávní smlouvy o výkonu přenesené působnosti na úseku přestupkové agendy

4.2.1 Výše smluvních nákladů za výkon předmětu smlouvy

Město Jilemnice má uzavřeny veřejnoprávní smlouvy o výkonu přenesené působnosti na úseku přestupkové agendy celkem s dvaceti obcemi. Těmto obcím je vždy za uplynulé pololetí fakturována částka za každé přijaté oznámení o přestupku spáchaném na území dané obce, v okamžiku pravomocně ukončeného řízení ve věci. Částka je účtována za jedno přijaté oznámení bez ohledu na to, kolik podezřelých z přestupku je v oznámení uvedeno či kolik protiprávních jednání se měl podezřelý dopustit. Účtovány jsou pouze přestupky, které jsou městem Jilemnice projednávány na základě uzavřené veřejnoprávní smlouvy s danou obcí, nikoliv přestupky, které je město Jilemnice povinno projednat ze zákona jakožto obec s rozšířenou působností.

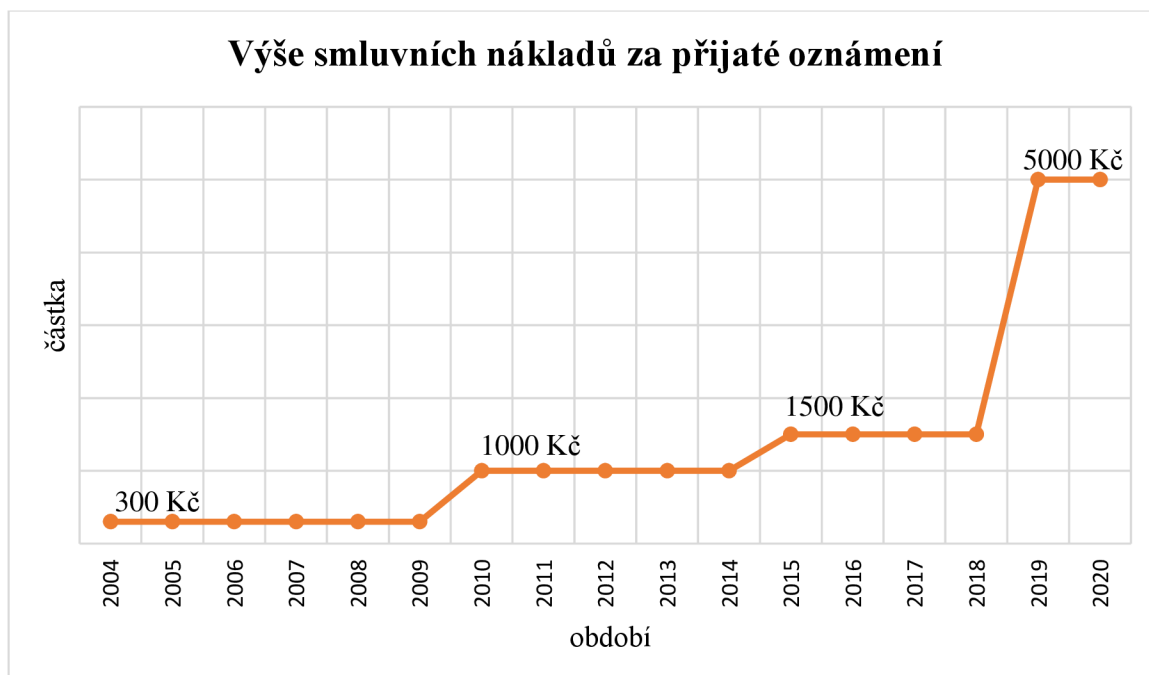
Tabulka č. 1- Výše smluvních nákladů

Období	2003 - 2009	2010 - 2014	2015 - 2018	2019 - dosud
---------------	--------------------	--------------------	--------------------	---------------------

Výše smluvních nákladů za přijaté oznámení	300 Kč	1 000 Kč	1 500 Kč	5 000 Kč
---	---------------	-----------------	-----------------	-----------------

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č.1 – Výše smluvních nákladů

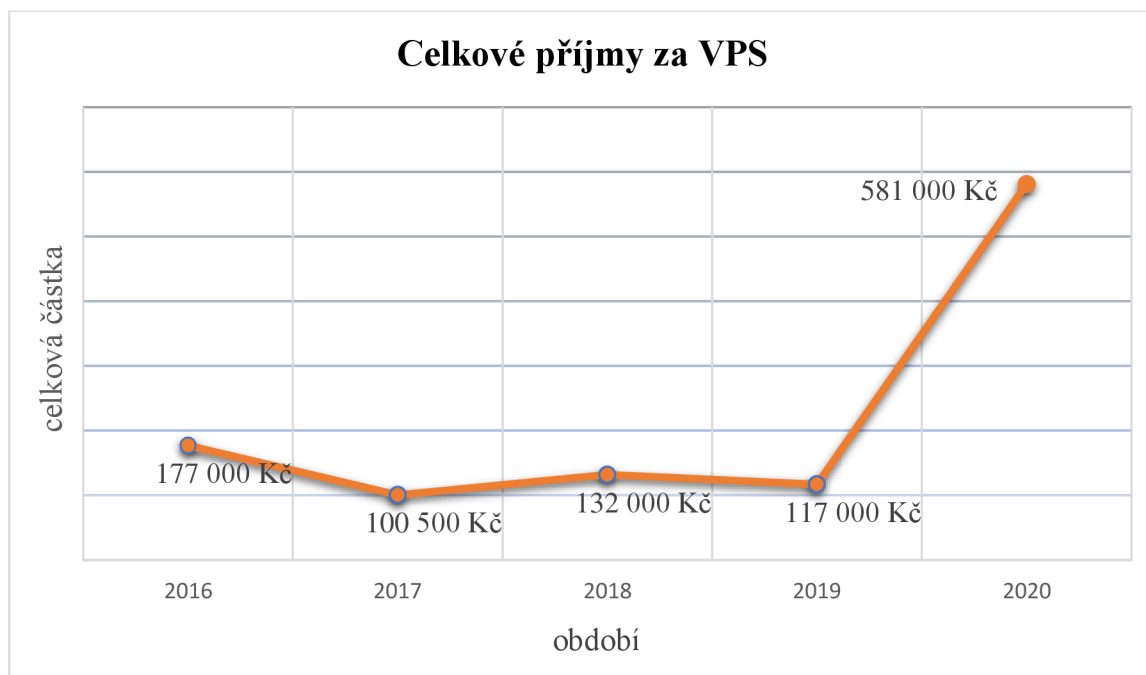
Zdroj: vlastní zpracování

Ze spojnicového grafu je patrné, že po zvýšení částky smluvních nákladů za jedno oznámení v rámci uzavřené veřejnoprávní smlouvy z 300 Kč na 1 000 Kč v roce 2009 došlo v roce 2015 opět k navýšení, a to na částku 1 500 Kč. Z důvodu mnoha různých faktorů po třech letech, tedy v roce 2018, došlo opět ke zvýšení částky, a to skokově na 5 000 Kč. Výrazné zvýšení částky bylo způsobeno rostoucí komplikovaností jednotlivých případů, čímž docházelo k vyšší administrativní zátěži, časové náročnosti vynaložené na jedno přijaté oznámení. Zároveň bylo třeba reflektovat zvyšování provozních nákladů (rostoucí ceny energií, poštovních služeb, mzdových a jiných nákladů). Tendencí posledních let je rovněž rostoucí počet protiprávních jednání v jednom přijatém oznámení. Není výjimkou, že správní orgán v jednom oznámení jednoho podezřelého prošetřuje tři a více protiprávních jednání. Z grafu je rovněž zřejmá skutečnost vypovídající o tom, jak se zkracuje délka období ve vztahu k rostoucí výši smluvních nákladů (7 let za 300 Kč, 5 let za 1 000 Kč, 4 roky za 1 500, nyní již 3 roky za 5 000 Kč).

4.2.2 Roční příjmy z veřejnoprávních smluv

Celkové příjmy plynoucí z uzavřených veřejnoprávních smluv jsou tedy přímo závislé na počtu oznámení o přestupcích spáchaných na území obcí, se kterými je veřejnoprávní smlouva uzavřena.

Graf č. 2 – Celkové příjmy za VPS

Zdroj: vlastní zpracování

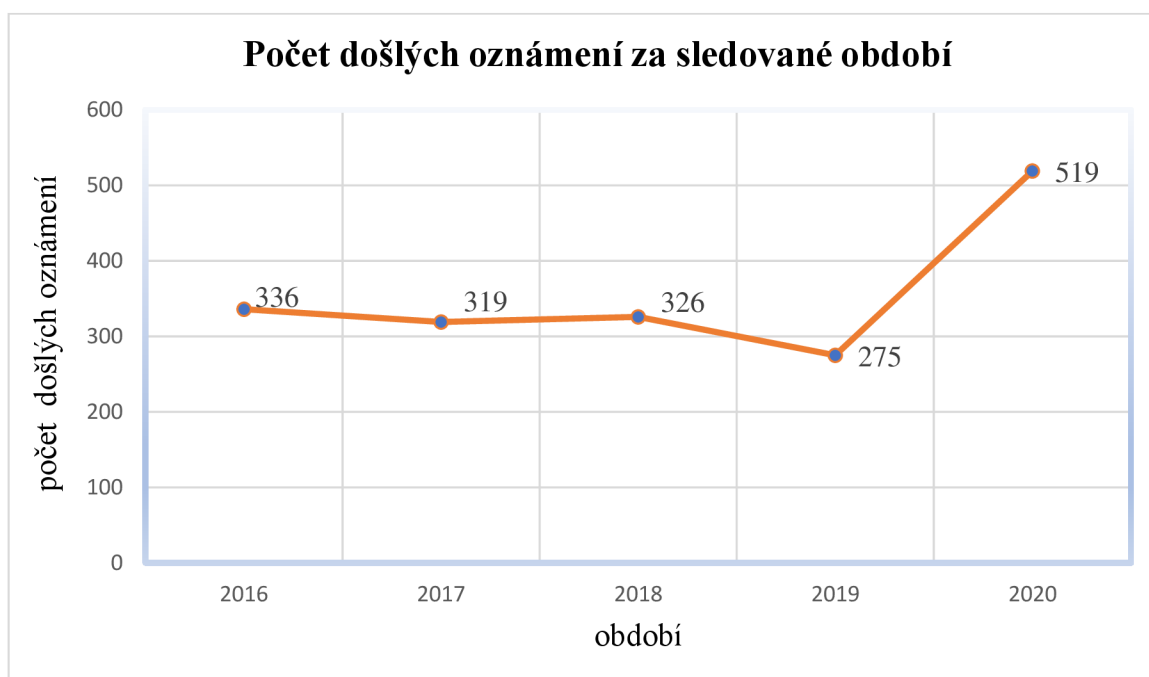
Výše uvedený graf znázorňuje křivku vývoje příjmů z uzavřených veřejnoprávních smluv o výkonu přenesené působnosti na úseku přestupkové agendy. Z křivky je patrné, že v prvním sledovaném roce 2016 byly při srovnatelném počtu celkových oznámených přestupků při stejné částce 3.000 Kč za jedno přijaté oznámení nejvyšší příjmy z uzavřených veřejnoprávních smluv v období let 2016 - 2018. K navýšení částky z 3.000 Kč na 5.000 Kč došlo dodatkem veřejnoprávních smluv s jednotlivými obcemi v průběhu roku 2019, proto se v roce 2019 ještě zvýšení této částky neprojevovalo naplno. V roce 2020 je z křivky evidentní prudký nárůst, který je zapříčiněn nejen zvýšením částky za jedno přijaté oznámení, ale rovněž mohutným zvýšením počtu oznámení oproti předchozím letům.

4.3 Přestupkové případy

4.3.1 Vývoj počtu došlých oznámení

Sledování vývoje počtu došlých oznámení je jedním z nejvýznamnějších statistických ukazatelů. Správnímu orgánu jsou přestupky nejčastěji oznamovány od Obvodního oddělení Policie ČR Jilemnice a Obvodního oddělení Policie ČR Rokytnice nad Jizerou. Protiprávní jednání jsou správnímu orgánu rovněž oznamována samotnými občany formou písemného podání, tento způsob oznámení je však spíše sporadický.

Graf č. 3 – Počet došlých oznámení

Zdroj: vlastní zpracování

Pro znázornění vývoje počtu došlých oznámení o přestupku za sledované období bylo užito spojnicového grafu. Na horizontální ose jsou zachyceny jednotlivé roky sledovaného období, na vertikální ose pak absolutní počty. Z grafu je patrné, že v prvních třech letech sledovaného období se jednalo o počet oznámených přestupků, který byl do určité míry konstantní. V roce 2019 došlo k mírnému poklesu počtu oznámených přestupků, avšak následující rok sledujeme velmi prudký nárůst oznámení, který je oproti roku 2019 téměř dvojnásobný. Tento nárůst je bezpochyby zapříčiněn příchodem pandemie virové choroby

Covid–19. V této době docházelo vlivem karantén a izolací, jež byly bezesporu náročné na psychické zdraví člověka, k velmi významnému narušování interpersonálních vztahů, zejména mezi druhy (partnery) a jinými rodinnými příslušníky. Stoupl i počet přestupků krádeže, především v obchodech. K navýšení oznámených přestupků došlo rovněž zvýšenou konzumací alkoholických nápojů, která se taktéž negativně podepsala na narušení vztahů mezi lidmi.

4.3.2 Způsoby vyřízení došlých oznámení

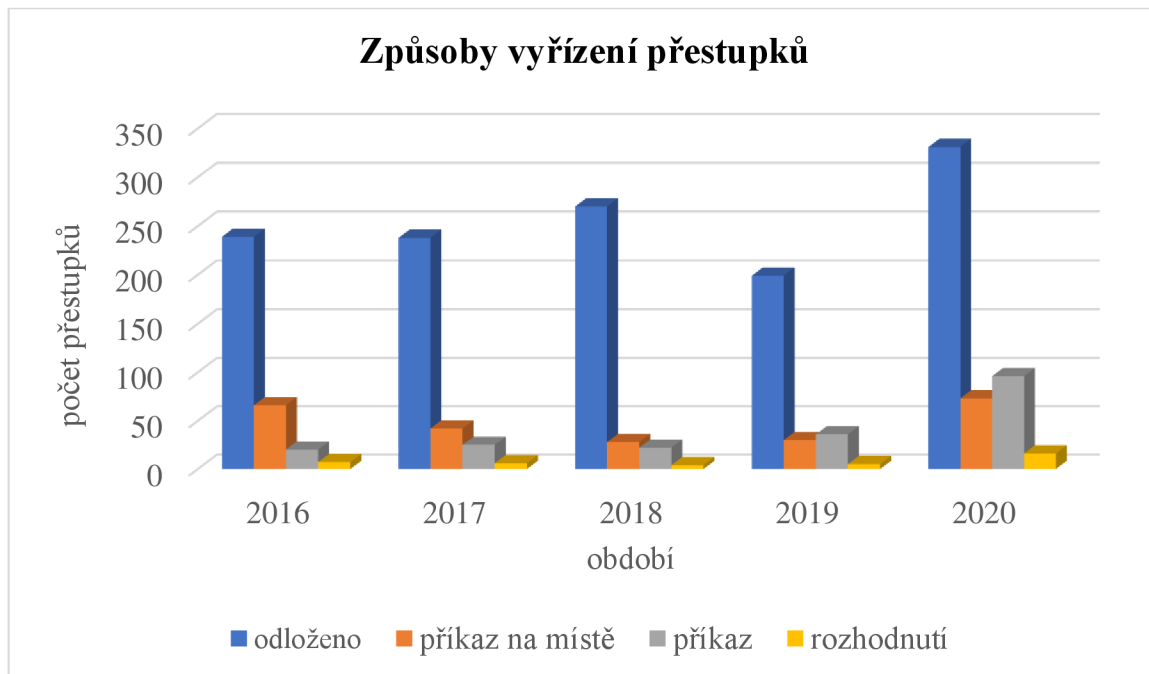
Správní orgán má několik možností vypořádání se s přijatým oznámením o přestupku. V příloze č. 1 je zobrazen postup a možnosti vyřízení přestupku vyřizovaného z úřední povinnosti, v příloze č. 2 pak z přestupku vyřizovaného z moci úřední se souhlasem osoby přímo postižené spácháním *přestupku*.

Tabulka č. 2 – Způsoby vyřízení došlých oznámení

	2016	2017	2018	2019	2020
Celkem oznámeno	336	319	326	275	519
Odloženo	239	238	270	199	331
Blokové řízení	66	42	28	30	73
Příkazní řízení	20	25	22	36	96
Ústní jednání	7	6	4	5	16
Zastaveno	4	8	2	5	3
Počet odvolání	1	0	2	0	0

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 4 – Způsoby vyřízení přestupků

Zdroj: vlastní zpracování

Ze sloupcového grafu je evidentní, že z celkového počtu oznámení je v jednotlivých letech sledovaného období vždy výrazně nejvíce zastoupeno vyřízení odložením. V roce 2016 bylo odloženo 239 skutků, tedy 71,1 %, v roce 2017 pak podíl odložených přestupků činí 74,6 %. V roce 2018 se počet odložení nadále stupňuje a zaujímá 82,8 % celkových oznámení. V roce 2019 se podíl opět snižuje na 72,3 %, v roce 2020 dokonce na 63,7 %. Výkyv poměru odložení je způsoben kolísavým počtem oznámení přestupků se souhlasem osoby přímo postižené spácháním přestupku. Druhým nejčastějším způsobem vyřízení přestupku správním orgánem je vyřízení příkazem na místě, v roce 2016 byl tento způsob vyřízení zastoupen z 19,6 %, v roce 2017 ze 13,1 % a v roce 2018 pouze z 8,5 %. V roce 2019 z 10,9 % a v roce 2020 je podíl přestupků vyřízených příkazem na místě 14%. Správní orgán rovněž využívá vyřízení příkazem, kdy možnost tohoto vyřízení využil pouze v 5,9 % všech oznámených přestupků v roce 2016, v roce 2017 již v 7,8 %, v roce 2018 v 6,7 %. Od roku 2019 však správní orgán začal využívat tento způsob vyřízení přestupku častěji, a to ve 13 %, v roce 2020 dokonce v 18,4 % došlých oznámení. Nárůst počtu vyřízení příkazem v roce 2020 má nepochybně rovněž příčinnou souvislost s pandemií onemocnění Covid-19, kdy se

osoby předvolané k podání vysvětlení následně omlouvaly z podání vysvětlení z důvodů karantén a izolací osob a docházelo tak k prodloužení běžných postupů v řízení. Správní orgán v roce 2020 rovněž projednal více přestupků při ústním jednání nežli tomu bylo v předchozích letech sledovaného období. Toto zvýšení je dáno jednak výrazným navýšením oznámení přestupků, tak zvýšením počtu přestupků řešených pouze se souhlasem osob přímo postižených spácháním přestupku, které souhlas podávaly častěji a častěji bylo rovněž správním orgánem rozhodováno o škodě v přímé úměrnosti na počet spáchaných přestupků na úseku majetku.

4.3.3 Poměr uložených a vybraných pokut

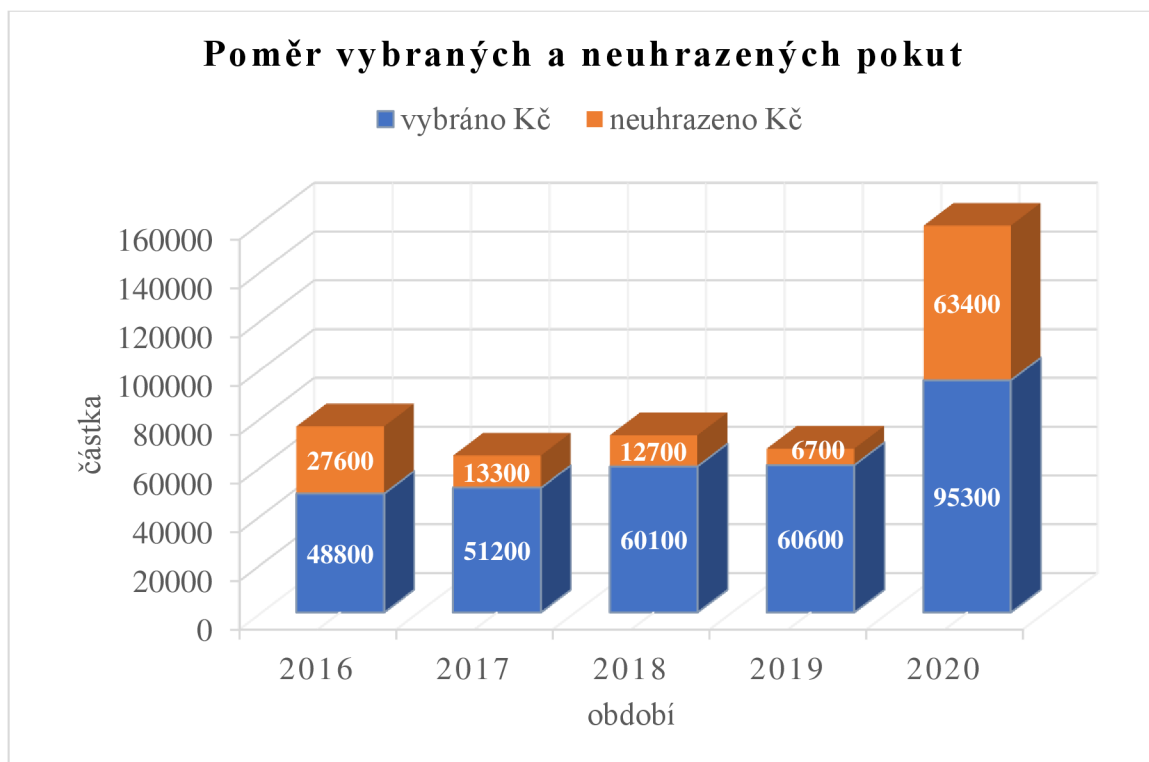
Správní trest ve formě pokuty je nejčastěji ukládaným správním trestem a správní orgán jej považuje (spolu s propadnutím věci či náhradní hodnoty v přestupcích proti majetku) za nejúčinnější nástroj, který má při správním trestání v jeho kompetenci k dispozici. Oproti tomu nemá správní orgán kladné zkušenosti se správním trestem napomenutí, neboť v minulosti docházelo ze strany podezřelého k opakovanému páčání přestupků po uložení tohoto správního trestu a napomenutý často tento správní trest bagatelizoval. Z tohoto důvodu přistupuje správní orgán ke správnímu trestu napomenutí ve zcela ojedinělých případech.

Tabulka č. 3 – Poměr pokut

	2016	2017	2018	2019	2020
Uloženo	76 400	64 500	72 800	67 300	158 700
Vybráno (včetně exekuce)	48 800	51 200	60 100	60 600	95 300

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 5 – Poměr pokut

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu vyplývá, že v roce 2016 bylo z celkového objemu uložených pokut ve výši 76 400 Kč uhrazeno pouze 48 800 Kč. Zbývající částka 27 600 Kč, tedy 36,1 % veškerého objemu pokut, nebyla uhrazena ani následně exekučně vymožena. V dalších třech letech lze zpozorovat výrazný posun v úspěšnosti výběru pokut, kdy v roce 2017 se poměr neuhrazených pokut snížil na 20,6 % celkového objemu, v roce 2018 se objem neuhrazených pokut snížil na 17,4 % a v roce 2019 dokonce na 9,9 %. V roce 2020 můžeme spatřovat vysokou částku za neuhrazené pokuty, konkrétně 63 400 Kč, což odpovídá 39,9 %. Tento výrazný rozdíl je dán zejména velkým nárůstem projednaných přestupků v roce 2020, hlavním důvodem je však skutečnost, že nemalá část objemu neuhrazených pokut je i do současné doby exekučně vymáhána a velké množství nevybraných pokut zapříčinily také výpadky příjmů pachatelů způsobené nepříznivou ekonomickou situací na trhu práce. Některá pracovní odvětví byla vlivem pandemie zcela nebo zčásti paralyzována po velkou část roku.

4.3.4 Průměrná výše pokuty

Výzkumem průměrné výše ukládané pokuty bylo zjištěno, že po celé zkoumané období zůstává téměř konstantní.

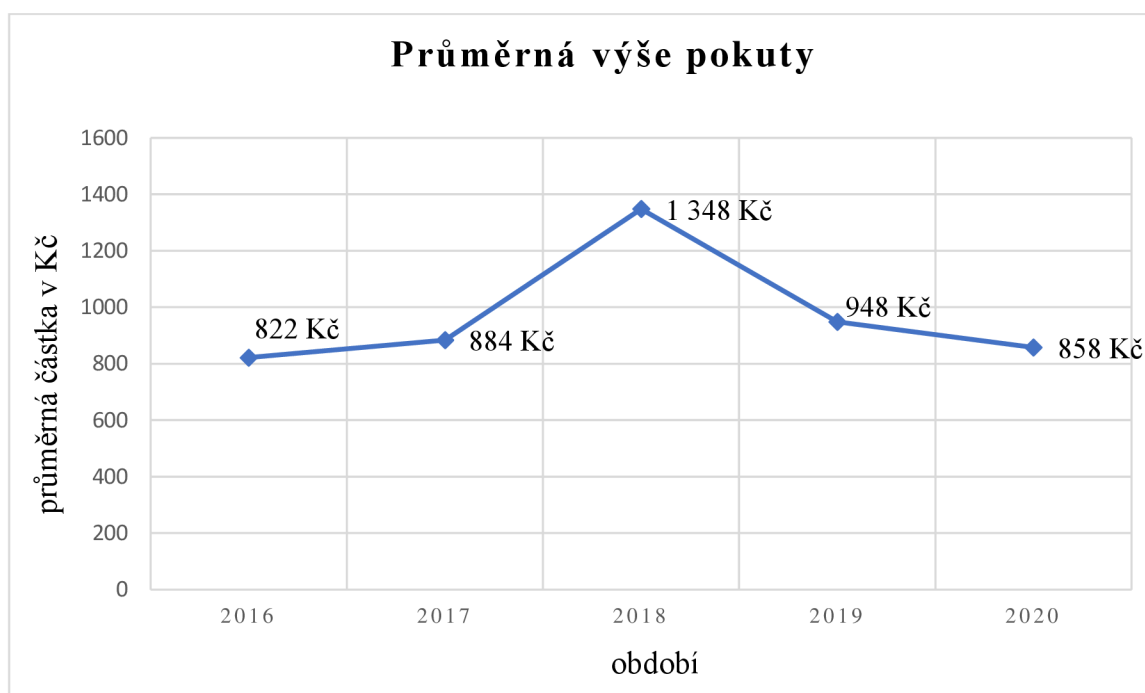
Tabulka č. 4 – Průměrná výše pokuty

	2016	2017	2018	2019	2020
Celková částka pokut v Kč	76 400	64 500	72 800	67 300	158 700
Počet pokut	93	73	54	71	185
Průměrná výše pokuty v Kč	822	884	1348	948	858

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2018 řešen závažný případ týrání zvířat – vysoká pokuta 30 000 Kč – na ostatní pokuty v počtu 53 odpovídá částka 42 800 – tj. průměrná výše 808 Kč.

Graf č. 6 – Průměrná výše pokuty

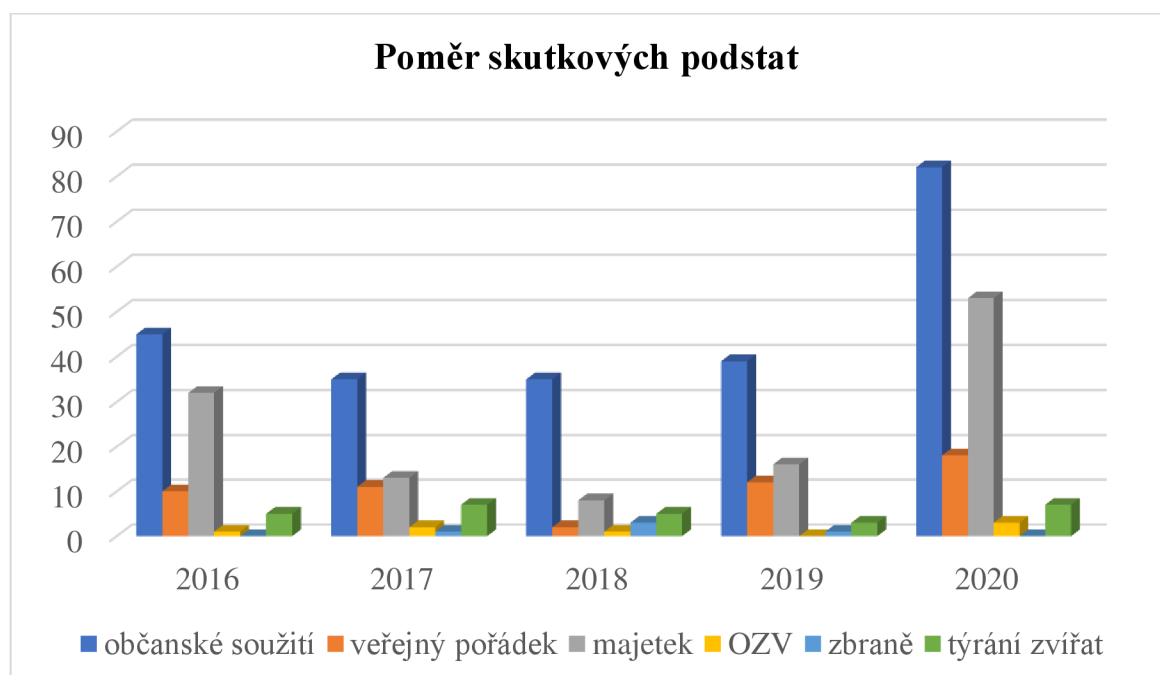
Zdroj: vlastní zpracování

Ke znázornění vývoje průměrné výše pokuty bylo užito spojnicového grafu. Z grafu je patrné, že průměrná výše pokuty je kromě prudkého vzrůstu v roce 2018 velmi podobná. Důvodem zvýšení průměrné výše pokuty v roce 2018 je uložení pokuty 30 000 Kč za závažný přestupek na úseku ochrany zvířat proti týrání. Na tomto úseku jsou ukládány ve většině případů výrazně vyšší pokuty než na úseku obecných přestupků, v roce 2018 však bylo přistoupeno k uložení výjimečné pokuty ve výši 30 000 Kč, což byla současně i nejvyšší uložená pokuta za celé sledované období. Správní orgán obvykle ukládá pokuty na úseku ochrany zvířat proti týrání ve vyšších sazbách, avšak pokuta v takové výši je méně obvyklá. Proto i v roce 2018 průměrná výše pokuty převýšila průměr z ostatních let, který činil 878 Kč, o 53,5 %. V případě, že by v roce 2018 k uložení takto vysoké pokuty nedošlo, průměrná výše pokuty by nabyla obdobné hodnoty jako v ostatních letech a křivka by nevybočovala z průměrných hodnot sledovaného období.

4.3.5 Poměr skutkových podstat

Tato podkapitola zkoumá složení projednaných přestupků z pohledu jejich rozložení do jednotlivých skutkových podstat.

Graf č. 7 – Poměr skutkových podstat

Zdroj: vlastní zpracování

Pro znázornění poměru jednotlivých skutkových podstat bylo využito sloupcového grafu, ze kterého je zcela patrné, že ve všech jednotlivých letech sledovaného období co do počtu jednoznačně dominují přestupky proti občanskému soužití. Již v roce 2016 projednané přestupky proti občanskému soužití odpovídaly téměř polovině všech přestupků, u kterých byla prokázána vina, konkrétně se jednalo o 48,3 %. Tento trend je patrný i v dalších letech sledovaného období, kdy v roce 2017 tyto přestupky tvořily 50,7 %. V roce 2018 to bylo již 64,8 % a v následujících letech lze pozorovat mírný pokles – v roce 2019 představoval objem přestupků proti občanskému soužití 54,9 % všech přestupků s prokázanou vinou. V následujícím roce se tento objem nepatrně snížil na 50,3 %.

Druhé nejvyšší zastoupení v celkovém počtu pravomocných rozhodnutí s uznáním viny obviněného představují přestupky proti majetku. Tyto přestupky tvořily v prvním sledovaném roce 34,4 %. Propad zastoupení přestupku proti majetku oproti celkovému počtu však přinesl rok 2017, kdy se jednalo pouze o 18,8 % přestupků, v roce 2018 dokonce pouze 14,8 %. V roce 2019 to bylo již 22 % celkového počtu a v roce 2020 je patrný nárůst na 32,5 % přestupků, u kterých byla vina prokázána. Zastoupení přestupků proti veřejnému pořádku je tvořeno pouze z 10,7% v roce 2016, 15,9% 2017. V roce 2018 však došlo ke strmému poklesu přestupků proti veřejnému pořádku, a to na pouhých 3,7 % celkového počtu. V roce 2019 je patrný opět mírný nárůst na 16,9 %, v roce 2020 však poměr opět klesá na 11 %. Správní orgán projednává rovněž přestupky na úseku ochrany zvířat proti týrání. Tyto přestupky byly zastoupeny rovnoměrně v počtu 5-7 oznámením ročně, s výjimkou pouhých třech oznámení v roce 2019, kdy však byl celkově nižší počet všech oznámení. Přestupky proti pořádku ve státní správě a proti pořádku v územní samosprávě projednává správní orgán zřídka, stejně tak přestupky na úseku zbraní a střeliva.

4.3.6 Rozhovor

Pro objektivnější přiblížení přestupkového řízení a problematiky s tím související na správním odboru Městského úřadu Jilemnice byl proveden rozhovor se zástupkyní vedoucí správního odboru, paní Lenkou Novákovou.

Kolik let již pracujete ve státní správě? Jako zástupkyně vedoucí správního odboru pracujete na Městském úřadě Jilemnice od prvopočátku?

Ve státní správě pracuji 25 let, na Městském úřadě Jilemnice jsem celkem zaměstnána po dobu již 27 let. Nejprve jsem začínala jako sekretářka starostky, poté jsem pracovala například na evidenci obyvatel nebo jako zapisovatelka komise pro projednávání přestupků, dále jsem rozhodovala na úseku zemědělského půdního fondu, vedla agendu místních poplatků a v neposlední řadě jsem byla také matrikářkou. Nyní pracuji na úseku evidence obyvatel a občanských průkazů, kdy mimo jiné řeším i přestupky dle zákona o občanských průkazech a vedu správní řízení na zrušení údaje o místu trvalého pobytu (tuto agendu naše město navíc vykonává na základě uzavřených veřejnoprávních smluv s dalšími patnácti obcemi zařazenými do našeho správního obvodu obce s pověřeným obecním úřadem). V případě nutnosti občas pomohu kolegyním na úseku matriky se zajištěním svatebního obřadu nebo při správním řízení o změně jména a příjmení. Zcela od počátku také pomáhám s přípravou a konáním voleb, tato agenda obsahuje velmi mnoho úkolů a činností. Kromě registrace kandidátních listin pro volby do zastupitelstev obcí jsem si vyzkoušela po mnoho let i práci zapisovatelky volební komise v okrsku, kde jsem měla v předchozích letech trvalý pobyt. Na pozici zástupkyně působím 15 let.

To jste si na úřadě vyzkoušela opravdu výjimečné množství pracovních pozic. Která z těchto úředních činností Vás nejvíce naplňovala?

Každá práce měla něco do sebe, byla něčím zajímavá. Pokud bych ale měla vybrat jen jednu, určitě by to byla současná agenda evidence obyvatel a občanských průkazů. Není to jednotvárná práce, jak by se mohlo zdát, kromě těchto agend zajišťuji jako zástup agendu cestovních dokladů, vedu správní řízení na zrušení údaje o místu trvalého pobytu celkem za 16 obcí, s kolegyní vyjíždíme za občany našeho správního obvodu, kteří se nemohou ze zdravotních důvodů dostavit k vyřízení nového občanského průkazu na Městský úřad Jilemnice.

Kolik pracovníků ze správního odboru se zabývá primárně přestupkovým řízením? Jaký mají rozsah pracovního úvazku? Vypomáhají těmto zaměstnancům s vedením přestupkové agendy ještě další pracovníci?

Přestupkové řízení je hlavní pracovní náplní pro 2 zaměstnance, kdy jeden má plný úvazek a druhý pracuje na tříčtvrtěční úvazek. Jedná se o jednoho muže a jednu ženu. Muž na úseku pracuje od roku 2016, do té doby to byl vždy jen ženský kolektiv. Přítomnost mužského elementu si nemohu vynachválit a doporučila bych ji i ostatním správním orgánům. Někteří

klienti (přestupci) při projednávání přestupku mnohem lépe reagují na muže než ženu. Důležitý je též mužský pohled na jednotlivé přestupkové situace a jeho návrhy na řešení. Těmto dvěma pracovníkům se zajišťováním agendy pomáhá v rámci možností vedoucí odboru a ještě jeden zaměstnanec, který má na starosti převážně zpracování posudků a zpráv pro soudy a orgány policie, vyúčtování veřejnoprávních smluv, evidenci a správu uložených pokut a exekucí v programu „Daně, dávky, pohledávky“ a do nedávna ještě zpracovával zprávy o bezúhonnosti žadatelů a držitelů zbrojního průkazu.

Jaká je fluktuace zaměstnanců, kteří zajišťují přestupkovou agendu? Je za ně složité najít náhradu?

Fluktuace pracovníků je zdánlivě minimální, avšak nám velmi často odcházejí ženy na mateřskou dovolenou (zde bych ráda podotkla, že většina našich kolegyně má 3 až 4 děti). Najít za ně adekvátní náhradu je ale čím dál tím složitější. Platové podmínky jsou takřka neměnné, zato požadavky na kvalitu zaměstnanců vzrůstají. Taktéž v okolí sídlí několik významných firem, které jsou zkrátka pro uchazeče atraktivnější a městský úřad nemá mnoho možností, jak jim konkurovat. Od roku 2003, kdy se Jilemnice stala obcí s rozšířenou působností, pravidelně vidíme, že úsek dopravních přestupků spadající pod odbor dopravy nemá problém s počtem uchazečů v případě hledání nového pracovníka, na rozdíl od našich „neatraktivních“ přestupků. My jsme jednou dokonce musely čelit situaci, kdy se nám do dvou po sobě vyhlášených výběrových řízeních nepřihlásil ani jeden uchazeč. Realita byla v tu dobu velmi frustrující. Okruh klientů páchajících přestupky na úseku dopravy je výrazně odlišný od pachatelů přestupků na úseku občanského soužití, veřejného pořádku a majetku. Ze své vlastní praxe mám také ověřeno, že většina pachatelů na úseku dopravy se snaží s kolegy být „zadobře“ a spolupracovat v řízení. V případě našich přestupků to tak bohužel není, lidé nás mnohdy osočují naprosto mylně a argumentují v tom smyslu, že bychom mohli konat něco užitečnějšího než se zabývat „nesmyslnými“ oznámeními jejich partnerů, sousedů apod. Evidentně jejich účelem je bagatelizovat skutek, který je s nimi projednáván, avšak mnohdy se jedná o velmi nebezpečná a i třeba život ohrožující jednání.

Jaké konkrétní přestupky řeší správní odbor?

Řeší především přestupky proti veřejnému pořádku, občanskému soužití a proti majetku. Dále máme vždy za rok i několik přestupků na úseku ochrany zvířat proti týrání, na úseku zbraní a střeliva a většinou i přestupky proti pořádku ve státní správě a územní samosprávě.

Pracovníci ale řeší nárazově i jiné přestupky, namátkou třeba přestupky dle autorského zákona, přestupky na úseku drog.

Jaký je vývoj počtu přijatých oznámení o přestupcích?

Za sledované období 2016 až 2020 se počet došlých oznámení o přestupcích v letech 2016 až 2019 pohyboval v obdobné výši, nedocházelo k nijak dramatickému nárůstu či poklesu, avšak vše změnil rok 2020, kdy se počet doručených oznámení zvýšil téměř na dvojnásobek – průměr 4 let za období 2016 – 2019 činil 314 případů ročně, v roce 2020 to bylo 519 případů. Velký podíl z tohoto počtu tvořily oproti předchozím rokům přestupky na úseku majetku a občanského soužití. Veřejný pořádek z dlouhodobého průměru tak výrazně z průměru nevybočoval. Opět mi na mysli vyvstal konkrétní případ, kdy manželé, oba ve věku přes 70 let a v manželství trvajícím téměř 50 let, jeden na druhého poprvé v životě oznámili skutky spočívající v narušení občanského soužití. Vzhledem k obdobnému charakteru dalších oznámení se s kolegy domníváme, že příčinou zvýšeného počtu došlých oznámení o přestupcích byla doba covidová a s ní spojená omezení.

Od jakých institucí přijímáte oznámení o přestupcích? Chodí na úřad činit oznámení i občané?

Primárně oznámení o přestupku dostáváme od Obvodního oddělení Policie ČR Jilemnice a Obvodního oddělení Policie ČR Rokytnice nad Jizerou. Několik oznámení obdržíme od Městské police Jilemnice a od Krajské veterinární správy Státní veterinární správy pro Liberecký kraj. V každém roce obdržíme i několik spisů, které byly původně vedeny jako trestní řízení, kdy v různé části šetření došlo k jejich překvalifikování na přestupek. Občané na odbor chodí činit oznámení o přestupku zřídka, častěji se spíše chodí radit, jak mají v situaci, která je tíží, co nejefektivněji postupovat. V naprosté většině se však jedná o občanskoprávní spory, kdy stejnou odpověď občané obdrží už od policie, odboru životního prostředí či stavebního úřadu – většinou se totiž jedná o vysázení živých plotů či umístění různých staveb a jiných forem plotů u katastrálních hranic. Informace o naší nepříslušnosti k řešení jejich problému občany většinou nepotěší.

Je kvalita přijatých oznámení totožná nebo se nějak výrazně liší kvalitou zpracování?

Nejlépe jsou samozřejmě zpracovány spisy, které byly původně vedeny jako trestní řízení. Kdyby takto byla zpracována všechna oznámení, pracovníkům by to velmi usnadnilo práci.

Je mi ale jasné, že toto není v žádném případě v silách policie. Rozdíl v kvalitě zpracování vidím i mezi jednotlivými obvodními odděleními policie. Z obvodního oddělení Rokytnice nad Jizerou jsou spisy výrazně lépe zpracované než z obvodního oddělení policie Jilemnice. Policisté na obvodním oddělení Jilemnice bohužel ve valné většině případů přijmou jen oznámení od občana a spis nám rovnou předají. My poté musíme složitě zvat občany na úřad a zjišťovat si další okolnosti případu. Rokytničtí policisté se vždy snaží vyslechnout všechny zainteresované osoby, takže práce s tímto spisem je výrazně snadnější a hlavně rychlejší.

5 Zhodnocení a doporučení

Bakalářská práce se zabývala detailnějším zpracováním přestupkové agendy v podmínkách města Jilemnice – tj. v podmínkách obce s rozšířenou působností. Tento správní obvod zahrnuje 3 města a 18 obcí, výrazných západokrkonoských rekreačních a turistických středisek, které se rozdělují do dvou správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem. Analýzou výkonu přenesené působnosti na zkoumaném úseku byly autorkou shledány následující výsledky doplněné o vyhodnocení stavu, návrhy možných úprav a příležitostí ke zlepšení a popsané v následujících podkapitolách.

5.1 Vyhodnocení uzavřených veřejnoprávních smluv

Jilemnice projednávala do roku 2011 pouze přestupky na území svého pověřeného obecního úřadu, od roku 2012 na základě rozhodnutí městských rad i ve správním obvodu pověřeného obecního úřadu Rokytnice nad Jizerou. K původnímu území, které čítá dohromady 17 obcí o počtu obyvatel cca 11940, přibyla další 2 města a jedna obec s celkovým počtem obyvatel cca 4390. Jilemnicí tak území, na kterém je příslušná projednávat přestupky, vzrostlo z hlediska počtu obyvatel o 37 %. Důvodem, proč město Rokytnice nad Jizerou požádalo město Jilemnice o uzavření veřejnoprávních smluv o přenos působnosti, byla rodičovská a mateřská dovolená tajemnice Městského úřadu Rokytnice nad Jizerou, která byla hlavní osobou zodpovědnou za danou agendu. Po třech letech, kdy se tajemnice vrátila zpět do pracovního procesu, již s ohledem na další povinnosti nebylo v jejích silách převzít agendu zpět. Podle názoru autorky práce by bylo na místě zahájit s městem Rokytnice nad Jizerou jednání směřující ke stavu před rokem 2012 a navrácení agendy zpět do působnosti obce s pověřeným obecním úřadem a to hned z několika důležitých důvodů. Hlavním z nich je skutečnost, že správní obvod Rokytnicka územně naprosto odpovídá Obvodnímu oddělení Policie ČR Rokytnice nad Jizerou a tedy by bylo zcela přirozené, aby správní obvod obce s pověřeným úřadem, který zároveň disponuje příslušným obvodním oddělením policie, si projednával přestupky na svém území sám. Druhým neméně vážným hlediskem je vzdálenost Jilemnice a Rokytnice nad Jizerou, která činí přibližně 25 km. Pomineme-li absenci znalosti místních poměrů, které se v přestupkovém řízení hodí vždy, je zásadní vzdálenost, kterou musí občané podávající vysvětlení či svědeckou výpověď absolvovat ve 25 km vzdáleném městě. Jak bylo zjištěno v praktické části, Jilemnice poslední zkoumané pětileté období stále častěji vyplácí náhradu ušlého výdělku a nutných cestovních výdajů

těchto osob, jež nejsou ochotny na své náklady absolvovat jednání, která by se mohla odehrát bez takto dlouhé cesty. Vzrůstají náklady na dopravu a osoby jsou zatěžovány i z hlediska časového. Autorka navrhuje, aby město Rokytnice nad Jizerou zajistilo oprávněnou úřední osobu k projednávání přestupků, je pochopitelné, že tajemnice potřebuje řešit svoji náplň práce a přestupky nejsou vhodnou kombinací pracovní náplně tajemníka pověřeného obecního úřadu. Autorka práce vidí možnost řešení následující: Rokytnice nad Jizerou je zároveň „stavebním úřadem“, kdy v této horské lokalitě se hojně staví a i páchají přestupky na úseku stavebního zákona, proto by bylo jistě vhodné zvážit, jak personálně zajistit i přestupky obecné, které jsou veřejnoprávní smlouvou v současnosti přeneseny na Jilemnici. Za téměř desetileté období, kdy Jilemnice projednává přestupky za Rokytnicko, se setkala již mnohokrát s výtkami a poznámkami především recidivistů, proč musí „zbytečně“ jezdit do Jilemnice, když dříve vše vyřešili v Rokytnici na Jizerou a navíc nemuseli mít zvýšené výdaje s cestou například k ústnímu jednání, neboť jich se možnost náhrady výdajů za dopravu a ušlý výdělek ze zákona netýká. Město Rokytnice nad Jizerou má zřízeno i vlastní městskou policii a pro projednávání přestupků je to ideální zázemí pro spolupráci s městem.

Z pohledu legislativy a občanů nebyl nalezen jediný pozitivní dopad, který by přenos příslušnosti v tomto případě přinesl.

5.1.1 Úprava VPS – návrh na kategorizaci skupiny nákladů

Z přehledu veřejnoprávních smluv, na základě kterých zajišťuje město Jilemnice výkon agendy i na území jiných obcí, bylo zjištěno, že smluvní částka za výkon předmětu smlouvy byla od roku 2003, kdy se Jilemnice stala obcí s rozšířenou působností, změněna z výše 300 Kč za jeden oznámený případ až na 5 000 Kč. Postupné navyšování z částky 300 Kč, přes 1 000 Kč, na 1 500 Kč až na současnou výši 5 000 Kč bylo podněcováno vedením města Jilemnice, které nechtělo doplácet na výkon agendy ze svého rozpočtu a tak docházelo čím dál častěji k navyšování částky. Uvědomíme-li si, v jakých letech se konaly volby do zastupitelstev obcí a podíváme se na roky, kdy bylo zvyšování částek smluvně uzavíráno, uvidíme, že navýšení odpovídalo vždy novému povolebnímu složení Rady města Jilemnice, která svým usnesením pokaždé rozhodovala o navýšení smluvních částek. Při rozhovoru uskutečněném s paní Lenkou Novákovou přišla řeč i na reakce obcí, s tím, že se žádné u nich poslední navýšení z částky 1 500 Kč na 5 000 Kč ani trochu nezamlouvalo, avšak zároveň

od každé z těchto obcí bylo slyšet, že je stále i takováto výše nákladů pro ně přijatelnějším řešením, než by si agendu zajišťovaly samy.

Autorka považuje za nebezpečné zvažovat možnost kategorizovat výši smluvních nákladů ideálně do 3 skupin v závislosti na počtu účastníků řízení a počtu projednávaných skutkových podstat oznámených v jednom podnětu nebo v závislosti na uplatnění nároku na náhradu škody. Obsah oznámených případů je velmi rozdílný. V nejjednodušším případě předmět oznámení čítá jednoho pachatele, který je podezřelý ze spáchání jedné skutkové podstaty. Takto „štíhlá“ oznámení jsou v praxi spíše výjimkou, v naprosté většině jedno oznámení zahrnuje dva pachatele – osoby, které se navzájem obviňují například z ublížení na zdraví či hrubého jednání. Rovněž běžně přestupky doplňuje velmi často urážka na cti, neboť fyzickou i slovní rozepří (vyhrožování újmou na zdraví) obvykle doprovází i slovní projev povětšinou hrubého charakteru. Kategorizací oznámených případů by jistě došlo k objektivnějšímu ohodnocení jednotlivých případů z hlediska finanční náročnosti pro obě strany veřejnoprávní smlouvy. Částka nákladů by věrněji promítala úkony a činnost, kterou daný případ vyžaduje. Za jednodušší řízení by byla úhrada nižší a se zvyšující se náročností případu by se také zvyšovala částka vynaložená za jeho vyřízení.

5.2 Vyhodnocení podmínek pro projednávání přestupků

Tato kapitola jednotlivě blíže rozebírá oblasti, které na základě vyhodnocení zkoumaných dat poskytují příležitosti k rozvoji, úpravě a vylepšení.

5.2.1 Městská policie Jilemnice

Při analýze podmínek, za kterých je v Jilemnici plněno vykonávání úkonů státní správy na úseku přestupků, vyplynula možnost lépe využít městskou policii. Toto řešení by přispělo nejen k efektivnějšímu výkonu na úseku přestupků, ale také by pomohlo občanům a v neposlední řadě i místnímu obvodnímu oddělení Policie ČR. Městská policie Jilemnice má pracovní dobu v úterý, čtvrtek a pátek od 6:00 do 14:30, v pondělí a ve středu od 7:30 do 16 hodin. Tato pracovní doba však nepokrývá dobu, kdy jsou nejvíce páčány různé přestupky mezi občany. V době, kdy jsou strážníci v terénu nejvíce zapotřebí, bohužel není jejich pomoc k dispozici. Jediný případ, kdy je možné mimo uvedenou pracovní dobu městskou policii kontaktovat, je nález psa. Pro tyto situace má městská policie zřízeno speciální telefonní číslo. Rozšíření pracovní doby městské policie by jistě přispělo k lepší

kontrole veřejného pořádku ve městě. Strážníci by mohli vykonávat pochůzkovou činnost v centru města, kde jsou soustředěna nejvíce navštěvovaná hostinská zařízení. Preventivním působením hlídkovou činností a v případě zjištění protiprávního jednání včasným zásahem by bylo přispěno ke snížení přestupkovosti a zvýšení bezpečnosti. Nepřetržitý provoz by určitě nebyl nutný, ale současná pracovní doba pokrývá část dne, kdy nejsou přestupky „v ulicích“ páhány. Ideálně by měla městská policie fungovat do 22 až 24 hod.

5.2.2 Právní podpora agendy

Město Jilemnice jako jedno z mála měst s rozšířenou působností nezaměstnává právníka. Vzhledem k rozsahu a náročnosti agend, které musí v přenesené působnosti spravovat, by bylo účelné, aby pozici právníka obsadilo. V podstatě od roku 2003 nemělo město nikdy právníka v hlavním pracovním poměru. Město má pro úkony v samostatné působnosti pouze smluvního externistu, který se však výkonem přenesené působnosti nezabývá. Pracovníci v případě potřeby právní konzultace komplikovaného případu či případu neobvyklého a jiných složitých dispozic musí žádat v podstatě o přátelskou radu právníky okolních obcí s rozšířenou působností.

5.2.3 Interní procesy Městského úřadu Jilemnice

V rámci rozhovoru s paní Lenkou Novákovou bylo zjištěno, že pracovníci přestupků zároveň vkládají údaje o uložených pokutách a nákladech řízení do ekonomického programu s názvem „Daně, dávky, pohledávky“, který měl dříve na starosti pouze odbor finanční a odbor správní jen předával finančnímu odboru jedno vyhotovení pravomocného rozhodnutí, příkazu nebo pokutového bloku. Od roku 2016 však pracovníci správního odboru musí data do systému zadávat sami. Praktičtější řešení je ponechat tuto činnost odboru finančnímu už vzhledem ke skutečnosti, že zaměstnanci pracující s programem „Daně, dávky, pohledávky“ musí absolvovat povinná školení v pravidelných intervalech a efektivitu v tomto postupu lze hledat jen stěží. Dle autorky práce je zapotřebí navrátit editorskou činnost finančnímu odboru a správnímu odboru ponechat pouze možnost nahlížení do systému, neboť mnohdy zaměstnanci potřebují mít informace o úhradě uložených pokut a nemuseli by zatěžovat v těchto situacích finanční odbor.

5.2.4 Zvýšení počtu oprávněných úředních osob na úseku přestupků

Ze statistických dat o přehledu došlých oznámení je evidentní velmi výrazný nárůst přestupkové agendy (viz graf č. 3). Průměr došlých oznámení za první čtyři roky zkoumaného pětiletého období činil 314 případů, kdy roční objem oznámených případů výrazně nekolísá. Pátý rok však znamenal prudký nárůst na 519 případů, což představuje nárůst o 65 %. Ačkoliv došlo k takto výraznému nárůstu agendy, počet pracovníků na úseku přestupků se nezměnil, pouze kolegové z odboru v rámci možností administrativně vypomohli a určitý objem agendy také pomohla zpracovat vedoucí odboru. Důvod nárůstu agendy byl, dle sdělení paní Lenky Novákové v rámci provedeného rozhovoru, z obsahu spisů jednoznačně identifikovatelný a byl jím příchod pandemie onemocnění Covid-19. Oznamované přestupkové případy se odehrávaly ve většině případů v domovech pachatelů a velmi často po požití alkoholických nápojů. Většina obdobných případů se obvykle odehrává mezi partnery, případně mezi rodiči a dětmi. Spor mezi vnoučaty a prarodiči byl správnímu orgánu oznamován do začátku pandemie výjimečně. Od března 2020 však správní orgán obdržel mnoho oznámení o skutcích spáchaných právě mezi prarodiči a vnoučaty, osobami sešvagřenými apod. Na základě informací od správního orgánu se rok 2021 odvíjel ve zcela totožných dispozicích, a proto doporučením autorky práce je posílení personálního zajištění úseku přestupků správního odboru.

5.2.5 Kvalita řízení

Na základě zpracovaných dat a doplňujícího rozhovoru musí autorka konstatovat, že pracovníci aplikují zákon na dané případy bezchybně a volí v rámci legislativních pravidel a mantinelů vždy to nejvhodnější řešení. To dokresluje i výsledky odvolacích řízení, které byly za zkoumané pětileté období 100% úspěšné – všechna rozhodnutí prvoinstančního orgánu byla potvrzena. Je zde patrný i poměrně nízký počet odvolání, který je dán tím, že řízení jen v menšině případů přistoupí do fáze ústního jednání. Dle slov paní Lenky Novákové se kolegům vyplácí věc si s pachateli vysvětlit, snažit se, aby pochopili, v čem jednali v rozporu se zákonem a v neposlední řadě se ve výsledcích promítá i vstřícný přístup např. ke změně termínu podání vysvětlení apod.

5.2.6 Změna vnitřní příslušnosti na úseku ochrany zvířat proti týrání

Při mapování skutkových podstat, které správní odbor v Jilemnici projednává, byla zjištěna jedna vada v systému funkční příslušnosti, neboť přestupky na úseku ochrany zvířat proti týrání nespádají do kompetencí správního odboru, nýbrž odboru životního prostředí. Při rozhovoru s paní Lenkou Novákovou bylo k tomuto sděleno, že i Krajský úřad Libereckého kraje při provedených kontrolách na tomto úseku vytýká chybnou příslušnost. Jelikož však na úseku ochrany zvířat nemá žádný zaměstnanec odboru životního prostředí složenou zkoušku zvláštní odborné způsobilosti na tomto úseku, přestupky odmítá projednávat. Autorka navrhuje vytvořit vnitřní směrnici o příslušnosti odborů města k projednávání přestupků, která by vymezila působnost tím způsobem, že by každý odbor projednával přestupky na úseku zákona, na kterém vykonává svoji působnost. Přenosem agendy týrání zvířat na odbor životního prostředí by došlo zároveň k získání většího prostoru pro projednávání vlastní agendy. Přestupků na úseku týrání je ročně pouze pár případů, vesměs se však jedná o velmi náročné případy se složitým dokazováním a časová náročnost těchto řízení není zanedbatelná.

6 Závěr

Cílem bakalářské práce bylo na základě analýzy právní úpravy přestupkového řízení vedeného na úrovni obcí zpracovat problematiku prvostupňového řízení o přestupcích a vybraných skutkových podstat v podmínkách města Jilemnice - obce s rozšířenou působností a vyhodnotit na základě provedeného výzkumu teoretické poznatky z hlediska vývoje počtu projednávaných přestupků a volby způsobů řešení aplikovaných v praxi v období let 2016 až 2020. Po provedené analýze nezbyvá než konstatovat, že téměř všechny možnosti změny k lepšímu, efektivnějšímu záleží pouze na vůli města a ovlivní je pouze město samo a není odkázáno na změny legislativy, které mnohdy ani nepřijdou, anebo s velkou časovou prodlevou. Toto zjištění, že téměř všechny posuny k lepšímu může uskutečnit město samo a v podstatě okamžitě, přináší velký optimismus nad podmínkami města Jilemnice k projednávání přestupků.

Autorka pro závěrečné shrnutí své bakalářské práce použije citaci z knihy, která sice již agendově není příliš aktuální, avšak obsahuje výstižné vyjádření, s nímž se již před deseti lety musela naprosto ztotožnit a které popisovalo to, co se velmi často odehrává při projednávání obecných přestupků za dveřmi přestupkových kanceláří všech úřadů napříč republikou. Jedná se o úryvek ze Sborníku stanovisek veřejného ochránce práv, JUDr. Pavla Varvažovského, z května 2012: *„Rád bych čtenáře ujistil, že práce zpracovatelů přestupkové agendy si velmi vážím. U správních orgánů, zejména I. stupně, nejde jen o znalost správního řádu a zákona o přestupcích, ale je třeba být i dobrým psychologem. Není tak těžké jednat s recidivistou, který páchá opakovaně drobnou trestnou činnost, jako s lidmi, kteří nikdy neměli žádný konflikt s úřady, avšak nedokážou se dohodnout se sousedy nebo mají neshody v partnerských vztazích. Mnohdy jde ve své podstatě o banální konflikty, které přerůstají ve vzájemná opakovaná slovní a fyzická napadení. Čím vzdělanější a „jinak slušný“ člověk, tím jsou jednání o přestupcích proti občanskému soužití kupodivu zpravidla psychicky náročnější. Správní orgán se v těchto kauzách ocitá mnohdy spíše v roli mediátora. Rád konstatuji, že ne vždy správním orgánům vytýkám jen pochybení. Setkal jsem se při svých šetřeních i s přesvědčivými přestupkovými rozhodnutími, kdy jsem v postupu správních orgánů žádné pochybení neshledal. Přál bych všem, aby dokázali své neshody řešit rozumnou a „neúřední“ cestou. Pokud to není možné, pak necht' je přestupkové řízení provázeno korektním přístupem všech zainteresovaných a základní lidskou slušností.“*

A stejné přání mají určitě všichni, jejichž náplní práce je projednávání zejména obecných přestupků.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Literatura

BOHADLO, David, BROŽ, Jan, KADEČKA, Stanislav, PRŮCHA, Petr, RIGEL, Filip, ŠŤASTNÝ, Vít. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018. 700 s. ISBN 978-80-7598-052-6.

JELÍNKOVÁ, Jitka, HAVELKOVÁ, Svatava. Přestupky v praxi orgánů ochrany životního prostředí. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018. 255 s. ISBN 978-807400-697-5.

JEMELKA, Luboš, PONDĚLÍČKOVÁ, Klára, BOHADLO, David. Správní řád. Komentář. 6. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 1047 s. ISBN 978-80-7400-751-4.

JEMELKA, Luboš, VETEŠNÍK, Pavel. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Zákon o některých přestupcích. Komentář. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017. 1153 s. ISBN 978-80-7400-666-1.

KROUPOVÁ, Pavlína, STRAKOŠ, Jan. Základy správního trestání. 3. rozšířené vydání. Praha: Institut pro veřejnou správu, 2019. 124 s. ISBN 978-80-86976-54-9.

KUČEROVÁ, Helena, HORZINKOVÁ, Eva. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákon o některých přestupcích s komentářem a judikaturou. Praha: Leges, 2019. 960 s. ISBN 978-80-7502-383-4.

MÁRTON, Michal, GONSIOROVÁ, Barbora. Průvodce novým přestupkovým zákonem pro správní praxi. Praha: Leges, 2017. 272 s. ISBN 978-80-7502-200-4.

MINISTERSTVO VNITRA, ODBOR LEGISLATIVY A KOORDINACE PŘEDPISŮ. Průvodce zákonem o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praha: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., 2017. 72 s. ISBN 978-80-87544-44-0.

ONDRUŠOVÁ, Marta, ONDRUŠ, Radek, VYTOPIIL, Petr. Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Praktický komentář k zákonu č. 250/2016 Sb. Praha: Leges, 2017. 776 s. ISBN 978-80-7502-212-7.

PRÁŠKOVÁ, Helena. Nové přestupkové právo. Praha: Leges, 2017. 448 s. ISBN 978-80-7502-221-9.

STRAKOŠ, Jan. Zákon o některých přestupcích. Praktický komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 260. ISBN 978-80-7598-521-7.

VARVAŘOVSKÝ, Pavel, VALÁŠEK, Miloš, KOUSAL, Ivo, KOCOUREK, Milan. Veřejný ochránce práv ombudsman. Stanoviska. 9. Přestupky. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 254 s. ISBN 978-80-7357-945-6.

7.2 Právní předpisy

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3714 – 3747, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 98, na str. 3748 – 3752, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, publikovaný ve Sbírce zákonů v částce 174, na str. 9782 – 9827, ve znění pozdějších předpisů

8 Přílohy

Schéma 1 – Postup vyřízení – úřední povinnost

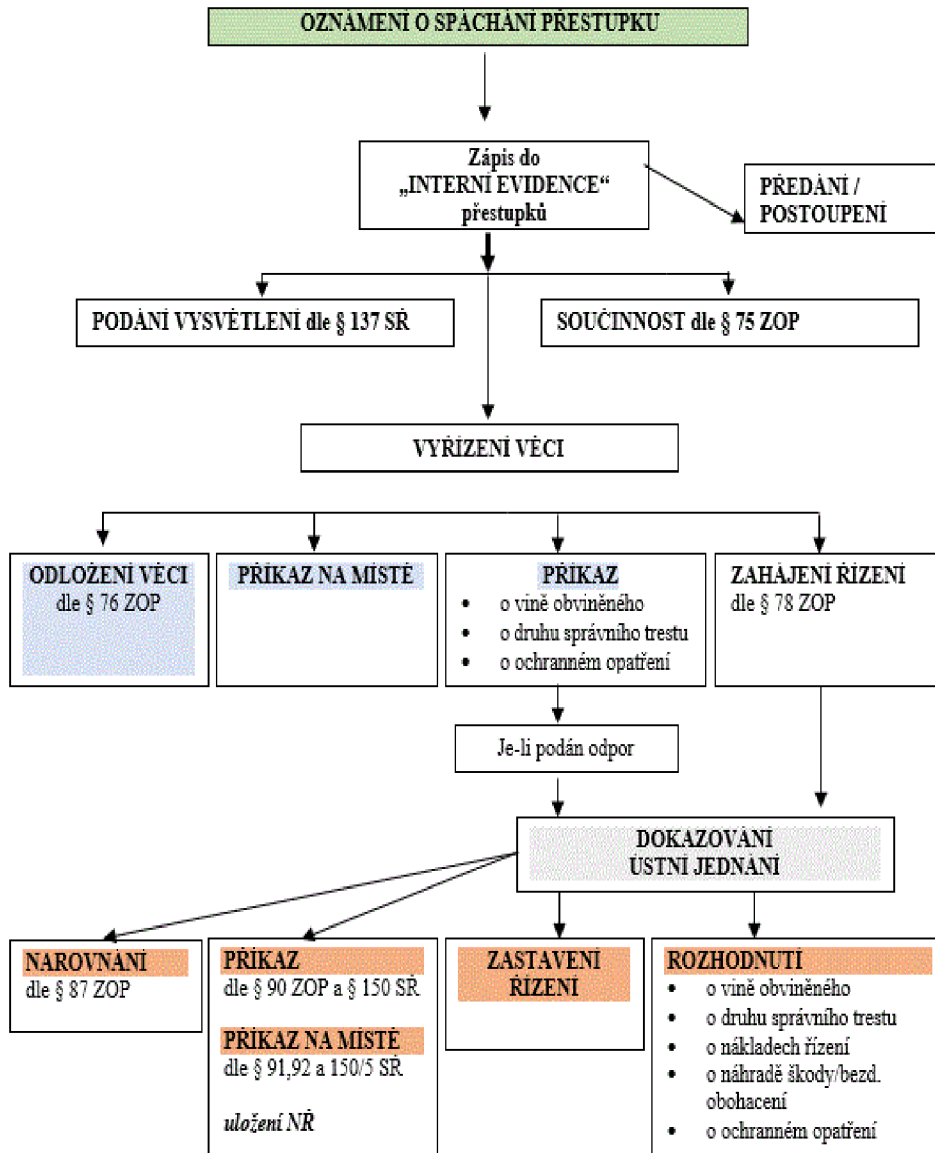

Schéma 2 – Postup vyřízení – se souhlasem

